Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

היינט 8 זייטען

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 70 | לאדז, דאנערשטאג, ו' ניסן תרצ"ד | צוועלפטער יאהרגאנג | Łódź, Czwartek, 22 marca 1934 r. | № 70

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

אטענטאט אויף גערינג'ן

די באמבע האט אויפגעריסען, אבער נישט געטראפען

לאנדאן, 21 (ספ. טעל.)

די לאנדאנער מיטאג-צייטונגען ברענגען א ידיעה פון בערלין, אז אויפ'ן פרייסישען פרעמיער גערינג זאל האבען געמאכט געווארען אן אטענטאט, וועלכער האט זיך נישט איינגעגעבען.

דער קארעספאנדענט פון דער רייטער-אגענטור שילדערט דעם אטענטאט אויפ'ן פאלגענדען אופן:

לעם דעם אמט פון פרייסישען פרעמיער-מיניסטער אויף ראג ווילהעלם-שטראסע און אונטער-דען-לינדען האט אויפגעריסען א באמבע, וואס איז געווארפען געווארען פונ'ם באהעטען הויז. עקספלאדירט האט די באמבע אין דעם מאמענט, ווען עס איז פארביי געפאהרען אן אויטא, אין וועלכען עס איז געזעסען גערינג אין דער בעגלייטונג פונ'ם אנפיהרער פון די שטורם-אפטיילונגען, פאן בראנדענבורג. די באמבע האט געטראפען אין א טאקסובקע, דער שאפער פון וועלכער עס איז פערוואונדעט געווארען.

לויט די אינפארמאציעס פון דער רייטער-אגענטור, פיהרט איצט די פאליציי א שטרענגע אויספארשונג.

אין אנדערע ידיעות ווערט פעסטגעשטעלט, אז פון דעם אויפרייס זענען ארויסגעפלויגען די שויבען פונ'ם האטעל „ארליאן". אין פון דער פראנצויזישער אמבאסאדע, וואס געפינען זיך נישט ווייט פונ'ם ארט, וואו די פערשוועדונג איז פארגעקומען.

אין די זעלבע ידיעות ווערט אויך אנגעגעבען, אז דער ענין-אטענטאט ווערט געהאלטען בסוד.

בערלין, 21 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע - ביורא האט 20 מינוט נאך זיבען קאטעגאריש אפגעלייקענט אלע קלאנגען וועגען דעם אטענטאט אויפ'ן פרייסישען פרעמיער, גערינג.

בערלין, 21 (ספ. טעל.)

האלב 10 אין אווענד האט דאס בערלינער פאליציי - פרעזידיום פערעפענטליכט פאלגענדען קאמוניקאט:

„היינט ביטאג ארום 2 א זייגער איז אויף ראג „אונטער-דען-לינדען" און ווילהעלם-שטראסע, דירעקט לעם דעם פרייסישען אינערן-מיניסטעריום געווארפען געווארען — דורך אן אומבעקאנטען אטענטעטער — א באמבע, וואס האט עקספלאדירט. דער שאפער פון א טאקסובקע, וועלכער איז גראד געפאהרען צום בראנדענבורגער טויער, און איין דורכגייער זענען לייכט פערוואונדעט געווארען. דער פאסאזשיר פון דער טאקסובקע האט נישט געליטען. עס איז דא א חשד, אז די באמבע איז געווען געווענדעט אויף א פערזאן, וואס איז נאך לעת עתה נישט פעסטגעשטעלט געווארען, נאר וואס האט זיך געפונען אין דער גאהענט".

לסוף ווערט אינ'ם קאמוניקאט געבעטען, אז דאס פובליקום זאל העלפען אויפקלערען דעם ענין. פאר אינפארמאציעס, וואס וועלען נוצען ברענגען, איז בעשטימט א מתנה פון 5000 מארק.

פאריז, 21 (ספ. טעל.)

„האוואס"-אגענטור איז מודיע, אז דער אטענטאט איז געווענדעט געווען געגען דעם קינא-אינהאבער „קאפיטאל" דעם עסטרייכישען בירגער דאוויד אליווער, מחמת דעם, וואס ער האט אין זיין קינא געוויזען דאס בילד „קאטערינע די גרויסע"...

די באמבע — פערזיכערט די האוואס-אגענטור — איז נישט געווען קיין באמבע, נאר א האנד-גראנאט. אליווער איז לייכט פערוואונדעט, און דער שאפער — שווער. די טאקסובקע איז צושמעטערט. דער אטענטעטער איז נאך לעת עתה נישט ענט-דעקט געווארען.

רעדעס פון געבעלס און היטלערן

אין שייכות מיט דער פריהלינגס=קאמפאניע געגען ארבייטסלאזיגקייט

בערלין, 21 (ספ. טעל.)

גאנץ דייטשלאנד האט זיך היינט געפונען אונטערן צייכען פון דער מאניפעסטאציע אין שייכות מיט דעם, וואס די היטלער-רעגירונג האט אנגעהויבען די פריהלינג-קאמפאניע געגען דער ארבייטסלאזיגקייט.

דערביי זענען דורכ'ן ראדיא געהאלטען געווארען 2 רעדעס פון געבעלס'ן און היטלערן.

געבעלס האט געטענה'ט, אז דייטשלאנד שטייט איצט בראש פון אלע פעלקער אין דעם קאמף מיט דער ארבייטסלאזיגקייט. די מעטאדען און די מיטלען, וואס זענען אין דער ריכטונג אנגעווענדעט געווארען דורך דער דייטשער רעגירונג, האבען היינט געפונען אסך נאכאהמער צווישען אנדערע פעלקער. דייטשלאנד מעג שטאלץ זיין און דערקלערען, אז אויף דעם דאזיגען געביט האט זי צוריקגעוואונען איהר בכבוד'ע פאזיציע צווישען די פעלקער. דער יאהר 1934 וועט זיין געווידמעט דעם ווירטשאפט-ליכען ווידעראויפבוי פון דייטשלאנד. די נאציאנאל סאציאליסטען זענען זיך מודה, אז זיי זענען בעגאנגען פעהלער, אבער צו זייער רעכטפערטיגונג קאנען זיי זיך פערענטפערען, אז זיי זענען נישט געווען פאסיוו און זיך געהאלטען ביי דעם פרינציפ: „קודם טון, און שפעטער פילאזאפירען!..."

געבעלס האט אגב אויך דערקלערט, אז אינ'ם פאריגען יאהר איז דער דייטשער רעגירונג געלונגען צו פערקלענערען די ארבייטסלאזיגקייט אויף 2 מיליאן מיט 700 טויזענד מאן.

היטלער ווידער האט אין זיין גרויסער דרשה, צ. א. דערקלערט, אז קיין איין רעגירונג ביז זייגער האט נישט איבערגענומען אזא ביטערע ירושה פון א פריהערדיגער רעגירונג.

די רעגירונג — האט ער דערקלערט — איז דעצידירט צו דערהאלטען די סטאביליזאציע פון דעם דייטשען מארק און אז אינפלאציע-עקספערימענטען זענען אויסגעשלאסען.

ווייטער האט ער דערקלערט, א ביטערען קאמף אלע נישט-ארענטליכע, אומאינטעליגענטע סוחרים און פאבריקאנטען. „זאלען זיי פגר'ן" — האט ער אויסגעשריגען — וועט עס אונז אויך נישט ארן...

פערענדיגט האט ער זיין רעדע הערמיט, אז זיין רעגירונג אסיגנירט א מיליארד מארק אויף צילען פון פראדוקטיווער ארבייט.

טויזענד מאן אומגעקומען בעת א שרפה

טאקיא, 21 (ספ. טעל.)

אין דער שטאט האקאדאטע, וואס צעהלט קרוב 200 טויזענד איינוואוינער איז אויסגעבראכען א ריזיגע שרפה.

לויט ביז-איצטיגע אויסרעכענונגען זענען פונ'ם פייער אומגעקומען אנ'ערך 1000 מאן.

די שרפה איז נאך נישט איינגעלאשען.

דער גרעסטער טייל פון דער שטאט איז שוין אוועק מיט'ן פייער.

מוסאליני און יאפאן

טאקיא, 21 (ספ. טעל.)

די לעצטע רעדע, וואס מוסאליני האט געהאלטען אויף דער גרויסער פאשיסטען-פערזאמלונג, און אין וועלכער עס איז צ. א. דערקלערט געווארען, אז די פראבלעמען פון איטאליען ליגען אין אפריקא און אזיען — האט געפונען א שטארקען ווידער-קלאנג אין דער גאנצער יאפאנישער פרעסע.

דער רוב צייטונגען דערקלערט, אז יאפאן וואלט גערן מיטגעארבייט מיט איטאליען אין אזיען, אויב די איטאליענישע רעגירונג וואלט נישט בולט אונטערשטיצט די סאוויעטישע פאליטיק אויפ'ן ווייטען מזרח.

געוו. פרעמיער פריסטאר אויפ'ן שלאס

ווארשא, 20 (טעלעפאניש).

דער מלוכה-פרעזידענט האט היינט אויפגענומען דעם געוועזענעם פרעמיער פאלק. אלעקסאנדער פריסטאר.

דער דאזיגער וויזיט זאל האבען, ווי דער נעכטיגער וויזיט פון פרעז. סלאוועק, א שייכות מיט די בקרוב'ע קאבינעט-ענדערונגען.

* * *

אין שייכות מיט די 2 וויזיטען ברענגט דער „וויעטשור ווארשאווסקי" א רייהע סענסאציאנעלע קלאנגען און פאליטישע השערות, ווי א שטייגער, אז די פונקציעס פון דעם צוקונפטיגען פרעמיערען-אמט וועט פונאנדערגעטיילט ווערען צווישען סלאוועק'ן און פריסטאר'ן, אזוי, אז דער ערשטער זאל אנגעבען די ריכטונג דער רעגירונג, און זיין פערטרעטער אין ווירטשאפטליכע ענינים זאל זיין — פריסטאר.

עס האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום זאל פונאנדערגעטיילט ווערען אויף 2 מיניסטעריומס — א פינאנץ-מיניסטעריום און בודזשעט-מיניסטעריום. בראש פון דעם פינאנץ-מיניסטעריום זאל געשטעלט ווערען דער איצטיגער וויצע=מיניסטער פאלק. קאק, און בראש פונ'ם בודזשעט-מיניסטעריום — דער וויצע-פרעזעס פון „באנק פאלסקי", סטאזשינסקי.

דער ביז-איצטיגער פינאנץ-מיניסטער זאוואדזקי זאל נאמינירט ווערען אלס פרעזעס פון דער „באנק פאלסקי" נאך דעם, ווי עס וועט פערענדיגט ווערען די קאדענץ פון דעם איצטיגען פרעזעס, ווראבלעווסקי.

פער'עקשנם קורסירט דער קלאנג, אז דער גענ. סאסנקאווסקי וועט איבערנעהמען דאס קריגס-מיניסטעריום. מ'טענה'ט אבער, אז ער וועט נישט ווערען מיניסטער, נאר לייטער פון דעם דאזיגען מיניסטעריום.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 60 יאהר מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, שוויגער-מוטער, גרויסמוטער און טאנטע

נ"ע לאה (לאה'טשע) יאסקאוויטש

אשת ר' יעקב אלישע נ"י בת ר' רפאל גרינבערג ז"ל
(געוואוינט ציגעל-גאס 18)

די לוי' קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 22 מערץ 1934, 12.30 ביטאג פון פאזנאנסקי'ס שפיטאל, טארגאווא 1/3, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערנדע פאמיליע.

טיף דערשיטערט צוליב דעם פריהצייטיגען טוים פון מיין ליבען אומפערגעסליכען פריינד און לעהרער

ד"ר משה זילבערפארב

דריק איך אויס דער איבערגעבליבענער טרויערנדער פאמיליע מיין הערציגסטען מיטגעפיהל

מרדכי האלצבלאט און פרוי.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטערפון 55 יאר מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גראסמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע נ"ע

חיי' אשת ר' טייטעלבוים זעליג נ"י

געוואוינט זגערזשער 32 (געווען נאראטשיק)

די לויה קומט פאר היינט דאנערשטאג, ד. 22 מערץ ד.י. 12 א זייגער ביטאג פון פאזנאנסקיס שפיטאל, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

אונרוען אויף דער בודאפעשטער אוניווערזיטעט

בודאפעשט, (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער בודאפעשטער אוניווערזיטעט האבען אויסגעבראכען אונרוהען.

פאליציי האט צוריקגעשטעלט די ארדנונג.

א רעדע פון דומערג'ן

פאריז, 21 (ספ. טעל.)

די פראנצויזישע פרעסע קינדיגט אן, אז שבת וואהרשיינליך וועט דער פרעמיער דומערג'ן דורכ'ן ראדיא האלטען א רעדע צום גאנצען פראנצויזישען פאלק.

מען זעהט פאר, אז די דאזיגע רעדע וועט זיין א רוף צו הסכם און צו אחדות.

4 מיטגלידער פון „הסתדרות" פערמשפט צו 10 פונט יעדערע

ירושלים, 21 (יט"א טעלעגראפיש).

דאס געריכט אין חיפה האט פער'משפט באה 4 מיטגלידער פון „הסתדרות" צו 10 פונט יעדען, פאר שטעלען א ווידערשטאנד דער פאליציי אין הדרה.

די פעלקער=ליגע און די סאוויעטען

בערלין, 21 (ספ. טעל.)

דער גענפער קארעספאנדענט פון דער „פאסישער צייטונג" זעהט פאר, אז אויף דער פערזאמלונג פון ביורא פון דער ענטוואפענונגס-קאנפערענץ אין אפריל מאנאט וועט צ. א. ארומגערעדט ווערען די פראגע פון איינלאדען די סאוויעטען איינטיילצונעהמען אין די ארבייטען פון דער ליגע=קאמיסיע פאר די ענינים פון ווייטען מורח.

ווען רוסלאנד וואלט זיך דעצידירט אריינצוטרעטען אין דער פעלקער-ליגע וואלט עס געקאנט געשעהן ערשט אין סעפטעמבער בעת דער פערזאמלונג פון דער ליגע, אין שייכות מיט די וואהלען פון נייע מיטגלידער אין ראט.

לויט דער מיינונג פונ'ם קארעספאנדענט דארף מען זיך אבער רעכענען מיט דער געגנערשאפט פון געוויסע מלוכות, ווי אויך מיט די בעווארעננישען פון רוסלאנד גופא, וועלכע קאן ארויסרוקען אנ'ארגומענט, "דאס זי איז ביז איצט נישט אנערקענט געווארען דורך געוויסע מלוכות, וואס געהערען צו דער ליגע.

אונטערזוכונג אין די אינדוסטרי=אונטערנעמונגען אין תל-אביב און יפו

ירושלים, 21 (יט"א טעלעגראפיש).

אויף א פעראָרדנונג פון דער רעגירונג, האט א קריסטליך-אראבישער בעאמטער אדורכגעפיהרט אנ'אונטערזוכונג אין די אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען אין תל-אביב און אין יפו, וויפיל ס'זענען נויטיג ארבייטס=הענד.

די אונטערזוכונג האט דעם צוועק פעסטצושטעלען די קוואטע פאר'ן לעצטען האלבען יאהר.

מארשאל פילסודסקי צוריקגעקומען קיין ווארשא

ווארשא, 21 (טעל.)

היינט איז צוריקגעקומען פון ווילנע דער מארשאל פילסודסקי...

5 אפגאניסטאנער יודען ארויסגעשיקט פון ארץ=ישראל

ירושלים, 21 (יט"א טעלעגראפיש)

די אימיגראציע=מאכט האט פעראָרדענט צו דעפארטירען 5 אפגאניסטאנישע יודען פון ארץ-ישראל.

יודישע דעלעגאציע ביים בעלגישען קעניג

געבען איבער דעם קעניג וואונשען צום איבערנעמען דעם טראן

בריסעל, 21 (יט"א טעלעגראפיש)

דער נייער בעלגישער קעניג האט אויפגענומען א יודישע דעלעגאציע, וועלכע האט דעם קעניג איבערגעגעבען וואונשען צום איבערנעמען דעם טראן.

„BEKA"

נארהאפט און געשמאק! כשר און ביליג!

די פון לאנג=בעוואוסטע פירמע

לאדז, פילסודסקיעגא 31, טעל. 228-49

וועלכע איז בעקאנט איבעראל מיט איהרע אריגינעלע און בעסטע ארטיקלען האט געעפענט א פאבריק פון שאקאלאד, קארמעלען און צוקערווארג

די איינריכטונגען ענטשפרעכען די לעצטע טעכניק און היגיענע; די מאשינעריע, וועלכע פארפערטיגט די אויסארביימונגען פון פיינסטען מין; די מייסטער-ספעציאליסטען, וועלכע ארבייטען לויט'ן נייעסטען סיסטעם, און די רויה-מאטעריאלען, וועלכע ווערען צוזאמענגעשטעלט פון בעסטען קוואליטעט, דאס אלץ גאראנטירט, אז „בעקא"=שאקאלאד איז די פיינסטע און בעסטע. „בעקא"=שאקאלאד ווערט אויך פארפערטיגט דורך אויסשליסליך יודישע הענד, פון אויסשליסליך כשר'ע רויה-מאטעריאלען און איז דאדורך כשר לפסח אהן שום חשש

הורטאווניקעס דארפען זיך ווענדען אויפ'ן אדרעס:

Fabryka Czekolady i Cukrów „BEKA" Łódź, ul. Śródmiejska 37. SKŁAD FABRYCZNY ul. Piłsudskiego 31, tel. 228-49.

די איינציגע מאשין=מצות=בעקעריי

אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב געפינט זיך

אויף קאשטשושקי 11

ביים בעקער-מייסטער ע. זעליגמאן

שוין דארט צו בעקומען

מצות

ביליג! —:— הורט און דעטייל!

איך מאך בעקאנט דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז, אז די מאשין=מצות=בעקעריי פון בעקער-מייסטער ע. זעליגמאן, אל. קאשטשושקי 11 געפינט זיך אונטער מיין פערזענליכער השגחה.

הרב שמואל יוסף וואפנער

(יאנאווער רב)

קמח חטים כשר לפסח

תחת השגחת הרבינאט דפה

אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט איז אונזער מיהל געכשר'ט און אזוי ווי ס'פוריגע יאהר וועלען מיר דאס שענסטע מעהל צושטעלען פאר אונזערע ג' קונדען, דערפאר נישט צו פערגלייכען מיט דער פראווינץ, וואס אויסער שלעכטעס מעהל און נישט שבעס, קענען זיי ביי דער ליפערונג נישט נאכקומען אזוי ווי מיר, וואס ערפילען יעדענס פערלאנג.

מיט אכטונג „ELEKTROMŁYN"

Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.

בעמ.: בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פערזענליך אדער טעלעפאניש 147-40.

יין כשר לפסח

ווער עס וויל ביים פסח=טיש האבען הנאה פון אמת'ן גוטען וויין איז נאר דער בעוואוסטער וויין און מעהד פון דער פירמע

„פראגרעס"

וועלכע איז בעקאנט איבעראל מיט איהרע גוטע ווינען און מעהד.

וויין און מעהד=פאבריק פירמע „פראגרעס"

אלטער מארק 2, טעל. 184-82

אינהאבער זלמן גוטמער.

הורט-פערקויף: נור אין דער פאבריק אלטער מארק 2 אין הויף

איינצעל-פערקויף: „פראגרעס" אלטער מארק 1, אין ווײנהאנדלונג פירמע טעל. 184-82.

אין ווײנהאנדלונג פוליווערמאכער, גרינער מארק 6, טעל. 150-78.

מאשין=מצות

פון די נייעסטע היגיענישע מעכאנישע בעקעריי

פון די פעראייניגטע בעקער=מייסטער

ב. שקלארזש, ש. ראטענבערג, מ. יעלין

געפינט זיך דאס יאהר אויף 7 שרודמיעסקא 7

טעל. 207-42, באקט אויס היגיענישע מצות פון ערשטקלאסיג מעהל צו צוגענגליכע פרייזען.

פיליעס: מ. יעלין, פיעטריקאווער 24, טעל. 173-46

קינרום זאוואדזקא 17, „ 137-02

גאלדבערג, גאווראט 14, „ 101-49

אפאטאווסקי, זאכאדניא 31,

שליפקאוויטש, זגערזשער 10,

ראטענבערג, פאלודניאווא 27,

מ. פאזנאנסקי, גדאנסקא 10,

ב. שקלארזש, וואלבארסקא 22, טעל. 129-67

ק. מייעראוויטש, 6-טן שערפיען 13, טעל. 226-37.

פעראיין פון מעכאנישע שיך= און פאנטאפעל=אויסארבייטונגען אין לאדז

היינט, דאנערשטאג, ד. 22 ד. ח. פינקטליך 7 אווענד קומט פאר אין פעראיינס-לאקאל, בושטשיבער 7,

א גרויסע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) ארגאניזאציאנעלע פראגען,
2) וועגען דער שטרייק-אקציע,
3) פערשידענעס.

חברים מיטגלידער און נישט-מיטגלידער קומט פינקטליך.

די פערוואלטונג.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145 טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

זאלץ כשר לפסח

אזוי ווי אלע יאהר האבען מיר היינט אויך ארויסגעשיקט אנשים נאמנים אין דער קאפאלניע, וואס זענען געווען ביי דער ארבייט פון אנהויב ביז'ן סוף און אלץ איז געווען אונטער אונזער השגחה. יעדעס זעקעל איז פערזיגעלט מיט א פלאמבע כשר לפסח און איינוויינינג אין זעקעל ליגט א הכשר פון ראבינאט.

ועד הרבנים דפה לאדז.

בעמערקונג: דער הויפט-פערקויף איז אויף פאלודניאווא 40 ביי קריבוס טעל. 115-89 און אויף נאפטאווא 3.

די עכטע

פינסקער מצות

כשר לחג הפסח

אפילו למהדרין מן המהדרין

איז אין הורט נאר צו בעקומען ביי

מ. גאווארסקי,

זאוואדזקא 16a, טעל. 137-35.

דעטייל-פערקויף:

זשעלאזנא 11 אין דער פיליע, טעל. 247-80, ווי אויך נאוואמיעסקא 24 אין ווארשט-געשעפט פון דיאמענט, וואכאדניא 50, אין ווארשט-געשעפט פון דיאמענט. אויך שרודמיעסקא 19 ביי פאכטשארעק.

1123

בעקאנטמאכונג.

די לאנגיעהריגע היגיענישע

מצה-בעקעריי

פון פאלודניאווא 3 און זאוואדזקא 12 איז איבערגעטראגען געווארן אויף

קאמיענא 18

אויך אין געוועלב פילסודסקיעגא 72

עס ווערט אויסגעבאקען דינע מצות פון מעהל A. 0000 לוקסוסאווע.

מיט אכטונג

פינגערהוט.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בײטאג.

אלע ארט אנאליזען.

די מאשין=מצות

פון דער מעכאנישער בעקעריי

ביי דער בעוואוסטער צוקערניע

ב. וויינבערג

38 פיעטריקאווער 38

טעלעפאן 143-82

מאכט בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז צוליב די קאלאסאלע בעשטעלונגען ווערט געבעטען וואס פריהער צו קומען נאך מצות, כדי אזוי-ארום צו קענען לויט'ן וואונש צופרידענשטעלען

קאנקורענץ=פרייזען!

בעמערקונג: די מצות און מצה-מעהל זענען געפאקט און פערזעהען מיט אונזער פירמע

ווי אויך שוין צו בעקומען

יום=טוב'דיג מאקארן.

בעקאנטמאכונג.

אזוי ווי איך האב פראטעסטען פון

שמואל בארנשטיין

גלובנא 46

און איך בין דעצידירט צו מאכען א אופדלאשטש, אזוי ווער עס וויל זיך אין דעם אנבינדען קאן זיך צו מיר מעלדען פון 9 ביז 10 אוו. פאלודניאווא 11, וואוינונג 5.

1157

פאר גארד, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אויערען, נאז און האלז=קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישעס פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

ביטשריפטן=ביורא

פאר געריכטס= און אדמיניסטראציע=מאכט

B. Mann

האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף פעטריקאווער 82

פארטער, לינקע אפיצינע.

א רוף צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז

וועגען די ליכט מיט די עטיקעטען פון „קרן=התורה"!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז מיר האבען איבערגענומען די גרויסע לאדזער ליכט=פאבריק פון דער פירמע „ווידאווסקי", לאדז, פאדזשעטשנא 31, טעל. 146=02, אויסצוארבייטען סטעארין און געשיטע פאראפין=ליכט מיט די עטיקעטען פון „קרן=התורה" אויף לאדז און לאדזער וואיעוואדזטווע.

די פערדינסטען זענען בעשטימט צו אונטערשטיצען פאר די מוסדות התורה, וועלכע ראנגלען זיך מיט די לעצטע כוחות.

יודען! קויפט נאר די קרן=התורה=ליכט מיט דעם בליגען עטיקעט ווי אויך די געשיטע פאראפין=ליכט מיט דעם פאטענטירטען בליגען קבייטעל!

שטיצט די מוסדות התורה און קויפט אלע ווי איינער נאר די קרן=התורה=ליכט, וועלכע זענען די בעסטע און קאסטען נישט טייער!

מיט אכטונג

ועד החינוך לודז

געבעטען ווייטער געווינשען.

לאדז
22 מערץ 1934

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז
22 מערץ 1934

צוקלאפט דעם שונא מיט זיין אייגען געווער

די מפלה פון די היטלעראוצעס אין עסטלאנד

אין עסטלאנד האבען זיך אפגעשפילט גאנץ באדייטענדע געשעהענישען. עס איז אויסגעבראכען א קאנפליקט, וועלכער איז פון לאנג געגרייט געווען, צווישען די פארטיידיגער פון דעמאקראטישען רעזשים און די אנהענגער פון דיקטאטור. די פאשיסטען אדער ראסיסטען האבען ארגאניזירט א פערשווערונג, וועלכע איז בעצייטענס ענטדעקט געווארען דורך דער רעגירונג. דער פערבאנד פון די געווע. קריגס־בעטייליגטע די אמאליגע קעמפער געגען די סאוויעטען איז פונאנדערגעלאזט, זייערע פיהרער זענען ארעסטירט, זייערע בלעטער זענען פערמאכט. לויט אייניגע ידיעות איז געקומען צו א בעוואפענטען צוזאמענשטויס צווישען דער פאליציי און די עסטאנישע אנהענגער פון היטלערן, און לאנד איז ערקלערט געווארען קריגס־צושטאנד.

דער היינטיגער מענש איז אזוי פערנומען מיט די געשעהענישען אין דער גרויסער וועלט, אז געשעהענישען, וועלכע פאסירען אן אפזייט פון די גרויסע צענטערען, פערנעהמען איהם נישט און קאנען נישט ציהען אויף זיך זיין אויפמערקזאמקייט. און דערווייל זענען דא אזעלכע פאסירונגען, וועלכע פערדינען אהן ספק א בריטען אינטערעס. דאס בעציהט זיך אויך צו דעם, וואס עס קומט פאר אין דעם קליינעם עסטלאנד.

צוליב זייער געאגראפישער לאגע זענען די באלטישע לענדער מעהר פאר אנדערע עמפינדליך פאר דער היטלעריסטישער אנשטעקונג. פון זינט היטלער האט איבערגענומען די מאכט אין דייטשלאנד זענען די ראסיסטען געווארען אויסערגעוועהנליך אקטיוו אין די באלטישע מלוכות. אין עסטלאנד האט זיך מיט'ן היטלעריזם סאלידאריזירט דער פערבאנד פון די געוועזענע בעפרייאונגס־קעמפער, אנטיילנעהמער אין קריג, און אונטערן דרוק פון דאזיגען פערבאנד איז אין אקטאבער פון פאריגען יאהר פארגעקומען א רעפערענדום וועגען דער נייער קאנסטיטוציע.

אט די נייע קאנסטיטוציע, וועלכע איז אנגענומען געווארען אין יאנואר פון לויפענדען יאהר, זעהט פאראויס די שאפונג פון אן אמט פון מלוכה־פרעזידענט (ביז איצט האט די קאנסטיטוציע גע־וואוסט נאר וועגען א פרעמיער־מיניסטער) און דער פרעזידענט בעזיצט גאר גרויס פולמאכטען. ער האט דאס רעכט פונאנדערצולאזען דעם פארלאמענט, ער קאן ארויפלייגען זיין וועטא אויף די געזעצען, וועלכע זענען אנגענומען דורכ'ן פארלאמענט. ער קאן ארויסגעבען געזעצען אין דער פארם פון דעקרעטען, א. א. וו. גלייכצייטיג ווערען באטייטליך פערקלענערט די בעפולמעכטיגונגען פון דער פאלקספערטרעטונג. די וואהלען צום פארלאמענט און די וואהלען פון א פרעזידענט דארפען פארקומען גאר אינגיכען. די גע־וועזענע קאמבאטאנטען רעכענען דורכצופיהרען אלס פרעזידענט דעם פארזיצער פון זייער פערבאנד דעם גענעראל לארק.

אבער די עסטאנישע ראסיסטען האבען נישט געהאט קיין געדולד אויסצואווארטען אויפ'ן רעזולטאט פון די וואהלען. דער רעגירונג איז בעקאנט געווארען, אז דער פערבאנד פון די קאמבאטאנטען בעקומט גרויסע סובסידיעס פון דייטשלאנד און מיט דייטש געלד גרייט ער צו א מלוכה־איבערקעהרעניש.

ווען עס וואלט נאך געווען אין קראפט די אלטע קאנסטיטוציע, וואלט דער קאמף געגען די ראסיסטען געפיהרט געווארען מיט דער אפהיטונג פון אלע דע־מאקראטישע גאראנטיעס, וואס זענען ביי די פאשי־סטען אזוי פערהאסט, אבער די עסטאנישע ראסיס־טען זענען אין דעם פאל געפאלען א קרבן פון זייע־רע אייגענע פאליטישע שטרעבונגען, זיי זענען גע־פאלען א קרבן פון דער קאנסטיטוציע, וועלכע איז אנגענומען געווארען אונטער זייער דרוק און לויט זייער איניציאטיוו.

די פיהרער פון די פאשיסטען האבען אפען ערקלערט, אז די שאפען א שטארקע ארגאניזאציע, כדי זיך אפצורעכענען מיט זייערע געגנער. עס האט אבער פאסירט פונקט דער היפך. דער איצטיגער פרעמיער־מיניסטער פיאטס, וועלכער בעזיצט גאר ברייטע פולמאכטען אלס צייטווייליגער פרעזידענט פון דער עסטאנישער רעפובליק, האט אויסגענוצט זיין מאכט אויף דורכצופיהרען אן אמתען פאגראם אויף די פאשיסטען. ער האט בעשטימט אלס דיק־טאטאר דעם עסטאנישען נאציאנאלען העלד גענע־ראל לײדאנער, און מיט דער גרעסטער שטרענגקייט איז דורכגעפיהרט געווארען די צושטערונג פון דער פאשיסטישער ארגאניזאציע און די אנהענגער פון דיקטאטור. דאס איז אן אמתע איראניע פון גורל: צו קלאפען דעם שונא מיט זיין אייגען געווער.

די היטלעריסטישע עלעמענטען וועלען זיך איצט וועלען ראטעווען און זיי וועלען מוזען אפעלירען צו די „דעמאקראטישע פאראורטיילען“, וועלכע זיי האבען אזוי ליידענשאפטליך בעקעמפט.

ראסען־פראבלעם, אנטיסעמיטיזם, יודען אין פוילען

א געשפרעך מיט'ן בעריהמטען פוילישען שריפטשטעלער אנדזשעי סטרוג פאר זיין אפפאהרען קיין ארץ־ישראל

דער בעקאנטער פוילישער שריפטשטעלער און סאציאליסטישער סענאטאר אנדזשעי סטרוג פאהרט אינגיכען אפ קיין ארץ ישראל אויף א שטודיען־רייזע. ער איז איינגעלאדען צו דער רייזע פון העברעאישען פען־קלוב, פון קרן־קימת און פון דער הסתדרות. ביי דער געלעגענהייט האט מיט'ן שריפט־שטעלער געהאט א געשפרעך וועגען פערשידענע יודישע ענינים א מיטארבייטער פון א יודיש־פוילי־שער צייטשריפט.

אויף דער פראגע, וואס ער מיינט וועגען היט־לעריזם האט סטרוג געענטפערט:

— אין פראגראם פון היטלעריזם איז דער אנטי־סעמיטיזם געווען זעהר א וויכטיגער בעשטאנדטייל, אבער איך מיין, אז קיינער האט נישט ערווארט אזעלכע שרעקליכע אויסדריקען פון זיין אנטיסעמי־טישער טענדענץ. דאס איז דאך א קאטאסטראפאלער צוריקקעהר צו בארבארישקייט אין אן עפאכע פון צוואנ־ציגסטען יאהרהונדערט.

וועגען ראסען־פראבלעם זאגט סטרוג:

— דאס ראסען־פראבלעם אין היטלעריזם איז לויט מיין מיינונג בלויז א פוסטער אויסרייד. עס גייט וועגען בעגראבען אלע אידעען פון פרייהייט, פון ליבעראליזם און דעמאקראטיע, אט די אלע אידעען, וואס די יודען אין דייטשלאנד זענען זייער פיל געהאלפען געווען זיי'ע פראפאגאנדירען, אין דער ליטעראטור, אין דער פרעסע און אין דער וויסענ־שאפט. היטלער האט געטראפען אלע יודען, אבער ער האט קודם כל געהאט אין זין דעם יודישען אינטעלעקטואליזם, וועלכער איז געגען זיינע אידעען פון געוואלט און פון כח.

— וואס דענקט איהר, ה׳ סענאטאר, וועגען אונזער קאמף מיט דעם היטלעריזם?

— דער לאזונג פון באיקאטירען דייטשלאנד דורך אלע יודען פון דער וועלט איז געווען א גע־רעכטער און ווירקזאמער אויסדרוק פון יודישער זעלבסטשוץ. איך האלט, אז די אפשוואכונג פון באי־קאט געגען היטלער־דייטשלאנד וואלט אפגעשוואכט די אייראפע גופא פון קאמף געגען דער בארבארישקייט. די דאזיגע בארבארישקייט בעדראהט נישט בלויז די יודען, נאר אין דער ערשטער רייה אויך דער פוי־לישער מלוכה, נישט קוקענדיג אויף דעם אונטער־געשריבענעם צעהן־יאהר פאקט. דער היטלעריזם בעדראהט פוילען נישט בלויז אגרעסיוו און פאליטיש, נאר אויך מאראליש און אינטעלעקטועל. מיר זעהען דאס שוין אין די פערשטארקטע אנטיסעמיטישע טענדענצען צווישען די פוילישע נאציאנאליסטישע קרייזען.

— צי האט איהר בעמערקט די איינפלוסע פון היטלעריזם אין דער דייטשער ליטעראטור?

— אין דייטשלאנד איז געבליבען בלויז א לי־טעראטור אין גייסט פון היטלעריזם. יעדע אנדערע אידעאלאגיע אין דער ליטעראטור איז פערוועהרט.

— אין וואס ליגט די קראפט פון היטלעריזם?

— די קראפט פון היטלעריזם ליגט אין די גרוי־סע דייטשע קלאפאטען אויפ'ן פאליטישען און ווירט־שאפטליכען געביט. ער האט צוגעזאגט די מאסען מיט הבטחות, וועלכע קאנען נישט ערפילט ווערען און ער האט אויף אן אונערהערטען אופן טעראריז־זירט אלע, וואס קאנען זיך איהם אנטקעגענשטע־לען. איהם ווערט אבער נישט געלינגען אויסצוראטען די שטרעבונגען פון די ארבייטער, וועלכע מוזען אין אזא אינדוסטריאליזירט לאנד ווי דייטשלאנד אויפלעבען און זיך אויסדריקען אין קאמף.

— ווי אזוי שטעלט איהר זיך פאר דאס פויליש־יודישע צוזאמענלעבען?

פוילען איז פון לאנג, זייט יאהרהונדערטער, געוואוינט צוזאמענצולעבען, צוזאמענצוקאזיסטירען מיט די יודען און דארפאר וועלען קיין שום אנטיסע־מיטישע שטראמען וועלכע ווערען פערשפרייט אויפ'ן באדען פון ראסע, רעליגיע און ווירטשאפט, נישט קאנען פערשטערען דעם פויליש־מלוכה'שען שטאנד־פונקט אויפ'ן דאזיגען צוזאמענלעבען. אט דער בליק מוז ברענגען צו א גערעכטער און צו א גינסטיגער לעזונג פון דעם אלטען פראבלעם, איבער וועלכען עס מוזען ארבייטען סאלידאריש סיי יודען, סיי פא־לאקען. איך שליס אויס יעטוועדע בארבארישקייט לגבי די יודען סיי איצט, סיי אין דער צוקונפט, ווייל איך גלויב, אז די ריכטונג, וועלכע הערשט אין אונזער עפענטליכקייט, וועט דערצו נישט דערלאזען.

סטרוג האט זיך נאך אין געשפרעך ארויסגע־זאגט מיט גרויס סימפאטיע וועגען ציוניזם, ער איז זעהר צופרידען וואס, ער איז איינגעלאדען געווארען קיין פאלעסטינע, ער פאהרט אהין גערן און וועט אויסנוצען דעם בעזוך, כדי זיך בעהנטער צו בעקענען מיט'ן דארטיגען לעבען מיט די דארטיגע יודען. די איינדרוקע פון זיין רייזע זאגט צו דער שריפטשטעלער צו פערעפענטליכן אין א בעזונדער בוך.

פארוואס זאלען זיך יודען אסימילירען?

קיין פסיכאלאגישע סיבה פאר אסימילאציע איז אין רוסלאנד נישטא

נישט נאר אין צאהל אליין בלייבט האט יודישע שטעטעל אין רוסלאנד אזוי יודיש ווי עס איז געווען, נאר אויך אין ארט יודיש לעבען. דער פראצעס פון יודישער אסימילאציע איז אין ווייס־רוסלאנד צום ביי־שפיל ממש בטל. אין ערגעץ א לאנד אין מערב־אייראפע אסימילירען זיך יודען מיט זייער'ע שכנים צעהנד־ליגער מאל מעהר ווי אין ווייסרוסלאנד. פון קיין געמישטע חתונות הערט מען אין ווייסרוסלאנד ווייני־קער [illegible] נאר ווי אין דעם פערהיטלעריסטישען דייטשלאנד, נאר אפילו ווי אין ענגלאנד און אין אמעריקע. די יודישע און ווייסרוסישע בעפעלקערונג לעבען אין [illegible]שאפט. מען וויים נישט פון קיין אונטערשייד פון איין גרופע צו דער אנדערע. מען מישט זיך נישט צוזאמען. מען לעבט נישט ווייניגער בעזונדער ווי אונטער דעם פריהערדיגען רעזשים אין רוסלאנד.

אין די קליינע און גרויסע יודישע שטעט פון ווייסרוסלאנד און אוקראינע רעדען יודען איצט מעהר יודיש ווי ווען עס איז פריהער. ערשטענס איז נישטא דאס פאלשע שעמען זיך מיט יודיש, וואס האט געהערשט אמאל. אן אינטעליגענטער יודישער יונגערמאן און מיידעל אנטלויפט איצט נישט פון יודיש ווי פון א סימן פון א נידריגער סאציאלער שטופע. אין ווייסרוסלאנד און אין אוקראינע ספעציעל איז די צוגעהעריגקייט צו אן אנדער נאציאנאליטעט ווי די רוסישע נישט קיין סימן פון דערנידעריגונג. די ווייסרוסען און אוקראינער זענען נישט קיין רוסען און דאך זענען זיי נישט ווייניגער די הערשער ווי די רוסען. יודען קענען דערלעבען אויך פיל־בלייבען יו־דען און זיך נישט פיהלען אנדערש פון אנדערע. די פסיכאלאגישע סיבה פאר אסימילאציע איז נישטא.

נישט נאר רעדט מען יודיש אזוי פריי ווי אמאל, נאר עס זענען פערהאן הונדערטער יודישע שולען, יודישע צייטשריפטען, יודישע ביכער, יודישע טעא־טערס. די יודישע קולטור שטייט יעדענפאלס אויף דער זעלביגער מדרגה ווי ווייס־רוסישע און דערביי איז נישטא קיין סיבה, פארוואס יודען זאלען וועלען אנטלויפען פון איהר. מען קען צו יעדער צייט אין מינסק, האמעל אדער וויטעבסק הערען א בעסערען קאנצערט און זעהן א בעסערען יודישען טעאטער ווי אין ווייסרוסיש, פארוואס־זשע זאלען יודען זיך אסימילירען?!

דערצו מוז מען צוגעבען, אז די סאוויעטישע רע־גירונג טוט טאקע זייער א סך אויפצוהאלטען יודיש און יודישע קולטורעלע אינסטיטוציעס. אין ראטענפערבאנד גייט די יודישע ליטעראטור איצט נישט אונטער ווי אין גאנץ אייראפע. פערקעהרט, מען דרוקט א סך נייע ביכער. עס ווייזען זיך נייע טאלענטען. אפילו אין קולטורעלען זין גייט דאס יודישע לעבען נישט אונטער אין ראטענפערבאנד. מען קען מיט זיכערקייט זאגען, אז אין קיין אנדער לאנד, אפשר מיט דער אויסנאמע פון געוויסע טיילען פון פוילען, פיהלט זיך נישט אזוי שטארק דער יו־דישער לעבען געזעלשאפטליך און קולטורעל ווי אין ראטענפערבאנד.

מיט'ן יודישען לעבען אין מאסקווע, לענינגראד און אנדערע גרויסע שטעט איז אביסעל אנדערש ווי אין דעם קליינעם יודישען שטעטעל. אבער דער רעזולטאט איז דער זעלביגער, די ערשטע יאהרען נאך דער רעוואלוציע, ווען די גרויסע יודישע מאסען זענען נאר וואס געהאט געקומען אין מאסקווע און אין די אנדערע גרויסע שטעט האט זיך אמה געמערקט א גרעסערער פראצעס פון אסימילאציע. די געמישטע חתונות צווישען יודען און רוסען זענען דאן אין מאסקווע געווען אן אפטע דערשיינונג.

איצט אבער האט יענע גרויסע אסימילאציע איינ־גאנצען אויפגעהערט. די בעציהונג צווישען דער יו־דישער און [illegible] בעפעלקערונג האט זיך איינגעשטעלט און דער רעזולטאט איז דער זעלביגער ווי אין שטעטעל. די יודישע בעפעלקערונג איז נישט אפגעזונדערט פון דער רוסישער. קולטורעל איז זי דאך מעהר אסימילירט ווי אין שטעטעל, אבער פיזיש מישט זי זיך נישט אויס מיט דער רוסישער.

יודען זוכען צו וואוינען צוזאמען; מען ארבייט צוזאמען. עס איז פערהאן א יודיש געזעלשאפטליך און קולטורעל לעבען. אמת, נישט אזא איינגעפונדע־נעט יודיש לעבען ווי אין די שטעטלעך פון ווייס־רוסלאנד און אוקראינע, אבער דאך א גאנץ אייגענ־ארטיג יודיש לעבען. יעדענפאלס איז ווייט נישט ריכ־טיג צו זאגען, אז יודען גייען אונטער אפילו אין מאסקווע און אין די רוסישע שטעט. נאך א זעלטענע דערשיינונג מערקט מען אין דער הינזיכט אין די קליינע שטעט פון רוסלאנד, וואוהין עס זענען לעצ־טענס אנגעקומען יודען. אין די דאזיגע פלעצער פארמירען זיך כמעט אינסטינקטיוו בעזונדערע יו־דישע גרופעס, איבערהויפט אין די פאבריקען און אין ארבייטס־פלעצער. עס זענען שוין איצט פערהאן בעוואוסטע גרויסע פאבריקען און זאוואדען אין רוס־לאנד, וועלכע האבען גאנץ בעזונדערע גרופעס פון יודישע ארבייטער. אזעלכע פאבריקען זענען פערהאן אין מאסקווע, אין א סך שטעט אין אוקראינע און אין קרים. עס זענען איצט פערהאן פאבריקען, וואו עס ארבייטען צוויי טויזענד יודישע ארבייטער און מעהר, קלענערע גרופעס פון זעקס הונדערט אדער פון הונדערטער זענען פערהאן גאר א סך.

די טענדענץ פון דעם יודען איז, ווען ער קומט אין א נייער שטאט, זיך צו גרופירען מיט אנדערע יודען. מען ברענגט אריבער פרייצה און מען פארמירט א נייעם יודישען ישוב. דאס איז א בעוואוסטער יו־דישער שטריך אין דער גאנצער וועלט. אין רוסלאנד קומט פאר דאס זעלביגע, נאר די גרופירונג קומט פאר מעהר אויפ'ן ארבייטספלאץ, ווי אין דער פא־בריק, אין ווארשטאט אדער אויפ'ן וואוינארט.

(וו. צ.)

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל־גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט־ און וועגערישע
קראנקהייטען. מענער־שוועכע
אויפנאהמע־שטונדען פון 8—1 מיטאג און 5—9 אוונד.

נאצי־פראפאגאנדע צווישען דער ענגלישער סטודענטשאפט

זי ווערט איינגעלאדען צו קומען זומער קיין דייטשלאנד און זיך בעטייליגען אין דיסקוסיעס איבער „יודען, מארקסיזם און רעוואלוציע“

לאנדאן, (י.ט.א.) „סאנדיי רעפרי“ טיילט מיט פון אקספארד, אז די בריטישע אוניווערזיטע־טען ווערען איצט פערשאטען מיט צירקולארישע בריף און בראשורען, אין וועלכע סטודענטען ווערען איינגעלאדען צו בעזוכען היינטיגען זומער דייטשלאנד, כדי צו בעקענען זיך מיט דער „נא־ציאנאל־סאציאליסטישער קולטור“.

אין אויגוסט ארגאניזירט די בערלינער הויכשול פאר פאליטישע וויסענשאפטען א ציקל ענגלישע פארטראגען וועגען דער „נאציאנאל־סאציאליסטישער רעוואלוציע“. נאך די פארטראגען וועלען פארקומען דיסקוסיעס וועגען יודען, מארקסיזם און רעוואלוציע.

א צווייטער קורס, וואס זאל דויערן צוויי חדשים, איז בעשטימט ספעציעל פאר לעהרער פון ענגלישע שולען און נעמט ארום פארטראגען איבער „ארבייטס=דינסט“, „מיליטערישער ספארט“, „ראסען־פראבלעמען אין שול־אונטערריכט“, „ראסען־טעאריע אין דער געשיכטס=וויסענשאפט“ וכדומה.

אויסלענדישע סטודענטען, וואס וועלען בעזוכען די דאזיגע קורסען, וועלען געניסען פון ספעציעלע הנחות, צוטיילט דורך דער דייטשער רעגירונג. סטודענטען־גרופען פון מינדעסטענס 16 פערזאן וועלען געניסען פון 20־פראצענטיגע הנחות אין דער שיף־קאמוניקאציע און 50־פראצענטיגע אייזענבאהן־הנחות אין דייטשלאנד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 22 ו' ניסן תרצ"ד

מערץ

זון-אויפגאנג 5.33
זון-אונטערגאנג 5.45

באנדיטען-אנפאל אויף א וואוינונג
איז אויסגעפיהרט געווארען אין מיטען נאכט

(2) אויף וושעשניענסקא 158 איז נעכטען פארגעקומען א דרייסטער רויב-אנפאל אויף דער לאקאטארקע פון דאזיגען הויז אירענא ראדוקא. ווען די פרוי ראדוקא איז געשלאפען האבען זיך דורכ'ן פענסטער אריינגעקומען עטליכע פערשוינען. זיי זענען גלייך צוגעקומען צו דער פרוי, איהר פערשטאפט דאס מויל, אזוי אז זי האט נישט געקענט שרייען. דאן האבען די רויבער אנגעהויבען צו זוכען אין דער שטוב און צוגערויבט 30 זלאטעס געלד, א ניקעלנעם זייגער און עטליכע אנדערע קלייניגקייטען. דראהענדיג די איבערגעשראקענע פרוי מיטן טויט זענען די באנדיטען אנטלאפען.

די פאליציי האט באלד אנגעהויבען זוכען די רויבער. ס'איז אדורכגעפיהרט געווארען אן אבלאווע. אין א גאנצע רייהע „מלינה'ס" און ס'זענען פערהאלטען געווארען 16 פערזאן, וועלכע מען איז חושד אין אנפאל.

שרעקליכער פארפאל ביי בוי-ארבייט
שטערבליך פערוואונדעטער ארבייטער ראנגעלט זיך מיט'ן טויט

(2) ביי דער בוי-ארבייט אויף פרינציפאלנע נומ' 31, וואס ווערט אויסגעפיהרט פון דער בוי-פירמע בלאזשעיעווסקי, האט נעכטען פאסירט א שרעקליכער פארפאל מיט אן ארבייטער.

בעת אן ארבייטער האט געטראגען קאלך אויפ'ן ערשטען שטאק, האט זיך איהם פלוצים איבערגעריסען די „שעלקע". דער ארבייטער צוזאמען מיט'ן קאסטען קאלך איז אראפגעפאלען און די גאנצע משא איז ארויפגעפאלען אויפ'ן ארבייטער וואזשניאק, וועלכער האט בעקומען שווערע וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער.

דער אומגליקליכער ארבייטער איז אין א גוסס'ן צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

זעקס יאהר שווערע טורמע
פאר פערשפרייטען פאלש געלד

(א) אין חודש נאוועמבער 1933 האט די פאליציי בעקומען א ידיעה, אז קיין לאדז איז געקומען א פערשפרייטערין פון פאלש געלד, וועלכע וויל דא איינקויפען א טראנספארט פאלסיפיקאטען קיין ראדאם. צוליב דעם זענען ארויסגעשיקט געווארען פונקציאנערען פון דער אויספארשונגס-פאליציי אויףביידע לאדזער וואקזאלען. אויף דער פאבריקס-באהן האט מען זי געכאפט און זי האט זיך ארויסגעשטעלט אלס סאלא זילבערגעלד, 34 יאהר אלט. מ'האט ביי איהר געפונען 45 פאלשע 10-זלאטי-מטבעות. בעת די אויספארשונג איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די זעלבע זילבערגעלד איז שוין געווען פערמשפט אויף 3 יאהר טורמע און איז אפגעקומען די שטראף אין יאהר 1931. נעכטען איז פארגעקומען איהר פראצעס. זי האט זיך אין דער שולד נישט מודה געווען. זי איז פערמשפט געווארען אויף 6 יאהר שווערע טורמע.

פאר אויספיהרען אן אנפאל איז גאס
פערמשפט צו 8 חדשים טורמע

(א) אין אווענד פון 24 יאנואר ה. י. זענען סטעפאן יאניצקי (וויעזשבאווע 13) און ראמאן דראזשדזש (מישליוואסקא 24), אהיימגעגאנגען פון זייער אונטערנעהמונג, וועלכע זיי האבען געפיהרט אויף עק טושינסקא און לאקאטארסקא, זיי האבען ביי זיך געהאט א גרעסערע סומע געלד, ווען זיי האבען זיך געפונען אויף מישליוואסקא גאס, זענען פון א ווינקעל ארויסגעשפרונגען 3 פערזאנען, וועלכע זענען געווען בעוואפענט מיט שטעקענס און אייזענס. זיי האבען זיך געווארפען אויף די שותפים און געוואלט זיי צונעהמען דאס געלד. ס'זענען אבער אנגעקומען מענשען און ס'האט זיך איינגעגעבען צו פערהאלטען איינעם פון די אנפאלער מיעטשיסלאו נאווראט.

צו די פערוואונדעטע איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאווי. ביי דראזשדזש'ן איז געווארען אויסגעהאקט אן אויג, ביי יאניצקי'ן האט מען פעסטגעשטעלט 9 וואונדען.

דער פערהאלטענער נאווראט האט אויסגעגעבען זיינע שותפים צום אנפאל, דאס זענען געווען זיגמונט מאלישעווסקי און עאוגעניוש טערקע. נעכטען זענען זיי געשטאנען פארן געריכט. יעדער פון זיי איז פערמשפט געווארען אויף 8 חדשים טורמע.

ארבייטער שניידט זיך איבער דעם האלז
שרעקליכע טראגעדיע צוליב א פאמיליעז-סכסוך

(2) אויף דזשעלנא 27 האט זיך נעכטען אפגעשפילט א שרעקליכע טראגעדיע.

אין דעם הויז וואוינט דער 38 יעהריגער ארבייטער באלעסלאוו קוזבא. נעכטען האבען די לאקאטארען געהערט פון קוזבא'ס וואוינונג קרעכצען. ווען די לאקאטארען זענען אריין אין דער וואוינונג, האבען זיי געזעהען א שרעקליך בילד: אויף דער פאדלאגע איז געלעגען קוזבא מיט אן אדורכגעשניטענעם האלז און נעבען איהם א פערבלוטיגט ראזיר-מעסער. ביז די פאגאטאווי איז געקומען איז ק. געשטארבען.

ווי די שכנים גיבען איבער, איז די סיבה פון דעם פערצווייפעלטען שריט געווען — פאמיליען-סכסוכים.

ערקלערונג.

צוליב דעם, וואס דער פעראיין קולטור-ליגע האט אונז אריינגעפיהרט אין א טעות, רעקלאמירענדיג אין דער פרעסע און דורך פלוג-בלעטער, אז ער פערקויפט הנחה-בילעטען פאר אונזער קינא-טעאטער נור פאר איהרע מיטגלידער, ערקלערען מיר, אז מיט'ן היינטיגען טאג האבען מיר איבערגעריסען מיט דער דאזיגער אינסטיטוציע אלע בעציהונגען און איהרע ארויסגעגעבענע בילעטען וועלען מיר נישט האנארירען.

די דירעקציע פון קינא-טעאטער

„ROXY"

שטאט-ראט-וואהלען אין לאדז
וועלען פארקומען ביז'ן 13. יולי

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האט דאס אינערן-מיניסטעריום צוגעשיקט צו דער וואיעוואודזטווע א פעראָרדנונג, אדורכצופיהרען די שטאט-ראט-וואהלען אין לאדז ביז'ן 13 יולי ד. י.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וועט די וואיעוואודזטווע דעם צווייטען העלפט אפריל אויסשרייבען דעם טערמין פון די וואהלען צום לאדזער שטאט-ראט און פעסטשטעלען דעם וואהל קאלענדאר. מיט'ן מאמענט ווען ס'וועט פעסטגעשטעלט ווערען דער טערמין וועלען אויסגעלעגט ווערען די וועהלער-רשימות.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ארטעזען, גארסעטען, אר-טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיסשמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטרקאווער 119, טעל. 231-81

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

לעצטע פארשטעלונג פון ווינטער-סעזאן 1933/34
גאסט-אויפטריטען פון די בער. אמעריק. אפערעטען-סטארס

מעי שיינפעלד און אירווינג דזשייקאבסאן

צוזאמען מיט'ן גאנצען „פילהארמאניע"-אנסאמבל.

מארגען, פרייטאג, 9 אוונט, שבת, 4 נאכמ. און 9 אוונט, זונטאג, 12 פארמ. און 9 אוונט — בלויז 5 מאל! — לעצטע פרעמיערע! — די הערליכע אפערעטע

„דער זיסער בחור"

אין 3 אקטען פון נאגער, מוזיק: היימי דזשייקאבסאן, רעזשי: אירווינג דזשייקאבסאן

אכטונג! אוונט-פרייזען פון 70 גר. ביז 2.20 | ביימאג פרייזען: פון 50 גר. ביז 1.50

ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ל. זעלמאן. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

עפילעפטישער אנפאל בעת א געריכטס-פערהאנדלונג
בעשטראפט א בעזיצעריך פון א „פרעהליך" הייזעל

(2) אין נאוועמבער 1933 האט די פאליציי ליקווידירט א „פרעהליך" הייזעל און צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט די איינגענטימערינס פון דעם „הייזעל" לעאקאדיא דזשענגעל און יאנינא גראדזשיצקא.

זייער פראצעס איז נעכטען פארגעקומען ביי פערמאכטע טירען, בעת די פערהאנדלונגען האט דזשענגעל בעקומען אן עפילעפטישען אנפאל און מ'האט געמוזט איבעררייסען די פערהאנדלונגען.

יאנינא גראדזשיצקא איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר טורמע, דזשענגעל איז פריי געשפראכען געווארען.

די לעצטע צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר'ן יאהרגאנג 1912 און עלטערע

(2) קומענדיגען מיטוואך, ד. 28 מערץ ה. י. 8 אינדערפריה וועט אין לאקאל פון דער מיליטעריש-פאליצייאישער אפטיילונג ביי דער לאדזער פערוואלטונג (פיעטריקאווער 165) אמטירען די לעצטע צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פארן יאהרגאנג 1912 און עלטערע — פאר פ.ק.או. לאדז-שטאט 2.

צו דער דאזיגער קאמיסיע דארפען זיך צושטעלען די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט פאר א פאבאר-קאמיסיע, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאט, און די, וואס האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטעטישער סטאראסטווע.

דער ליבער פריהלינג איז שוין דא!
דער 1-טער פריהלינגס-טאג 14 גראד ווארעם

(2) נעכטען, ד. 21-טען מערץ, האבען מיר געהאט (לויט דעם לוח) דעם ערשטען פריהלינגס-טאג.

דער טאג איז געווען א זומערדיגער, מיטאגצייט איז געווען 14 גראד ווארעם. צוליב דעם שעהנעם וועטער, זענען די גאסען און אלייען פול געווען מיט קינדער-וועגעלעך, געפיהרט פון יונגע מוטער'ס און דינסטען.

הקיצור, פון נעכטען אן האבען מיר פריהלינג אין שטעטל.

בעשטראפט פאר נוצען עלעקטרישען שטראם
פון א פערמאכטען ציינער

פאר נוצען עלעקטרישען שטראם פון א גענומאכטען ציינער, איז דער פריזיער ל. אייכענבוים פערמשפט געווארען אויף א חודש ארעסט, אפצוזיצען די שטראף אויף 2 יאהר.

אויף 10 טעג ארעסט
פערמשפט א פירמע פאר צווינגען ארבייטער צו ארבייטען ביינאכט

(2) דער פערטרעטער פון דער פירמע „ברידער פרענקעל" (קילינסקיעגא 87) איז דורכ'ן געריכט פערמשפט געווארען אויף 10 טעג ארעסט פאר צווינגען די ארבייטער צו ארבייטען ביינאכט און זונטאג.

דריי טעג אהן טעאטער
פעראָרדנונג פון דער סטאראסטווע

לויט א פעראָרדנונג פון דער סטאראסטווע, וועלען פון 29-טען ד.ח. איבערגעריסען אויף דריי טעג די פארשטעלונגען אין די טעאטערן, קינאס און קאנצערטען.

פאר צובר זיין אויף דער פעראָרדנונג דראהט א שטראף.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פיעטרקאווער 46), מ. עפשטיין פיעטרקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג.

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען.

נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אווענד זונטאג און חגאות פון 9—1 פארמיטאג.

דער קהלה־בודזשעט אויפ'ן יאהר 1934

פרייע 200 טויזענד זלאָטים און ווער געניסט פון דער דאָזיגער סומע

איצט ווען מ'האט שוין באשטעטיגט דעם ביודזשעט אויפ'ן יאָהר 1934, קיינער האָט זיך נישט געמאכט קיין אילוזיעס, אַז דער הייַיעהריגער ביודזשעט וועט זיין עפּעס אַ צייטס „אַנ'ענטדעקונג“. די צייטען זענען נישט דערצו, ס'זענען פעראן שוועריקייטען ביים באשטעטיגען גרויסע ביודזשעטען און איבּ־ריגענס זענען נישט פעראן קיין פאנדען דערצו, אבער דורך אַ צופאל זענען די הכנסות פון דעם לאָדזער קהלה אין הייַנטיגען יאהר גרעסער געווארען אַ דאנק דער מוסטערהאַפט־איינגעאָרדנעטער קאַר־טאטעקע פון דער עווידענץ פון דער יודישער באַפעל־קערונג איז מעגליך געוועזן צו פּרעלימינירען די עטאט סומע מיט 100 טויזענד זלאָטעס צוליב דעם וואס די עווידענץ האָט שוין ביז איצט אויסגעפונען 3000 צאָהלער, און דאס אַזעלכע וואס קענען צאָהלען, און האָבען זיך נישט געפינען אין דער רשימה פון די עטאַט־צאָהלער. אַזוי אַז די קהלה וועט הייַיאָהר האָבען זיכערע הכנסה מיט 100 טויזענד זלאָטעס מעהר ווי פאַראַיאָהרען, אַ חוץ דעם וועלען מיר זיך איינשפּאָרען הייַנטיגעס יאָהר אין פערהעלטניש צום יאָהר 1933 נאָך עטליכע סומען ווי למשל:

אויף איבּאַרדבען די קאַרטאטעקע פון דער עווי־דענץ פאַר דער יודישער באַפעלקערונג אין לאָדז איז פאַראַיאָהרען אויסגעגעבען געוואָרען 14905 זל. 86 גראָשען אויף הייַיאָהר איז בלויז פּרעלימי־נירט געוואָרען 2500 זלאָטעס, ווייל מעהר דאַרף מען נישט. די קהלה האָט אַלזאָ ווידער בעקומען פריי געלד אַ סומע פון איבער 12 טויזענד זלאָטעס צו דיספּאָני־רען. ווייטער איז פאַראַיאָהרען אויסגעגעבען גע־וואָרען אַ סומע פון 30 טויזענד זל. אַלס פאַכט־געלד פאַר דער מקוה אויף גדאַנסקאַ גאַס, הייַיאָהר וועט מען די סומע נישט מעהר דאַרפען, איז אַלזא געבליבען נאָך 30 טויזענד זלאָטעס, אַ חוץ מזה ביים פאַרזיכטיגען פּרעלימינירען דעם שחיטה־ביודזשעט ווערט נאָך פאַראויסגעזעהן אַ ריווח פון 50 טוי־זענד זלאָטעס, וועלכע האָבען אויך געקענט פּרעלי־מינירט ווערען אויף אַנדערע צוועקען.

איבּעריבּעם איז דאָס אַ סומע פון קרוב 200 טויזענד זלאָטעס. די פּעבּס־עס פון די בעאמטע זענען נישט געהעכערט געוואָרען, די סטאַבּילע אויסגאַ־בען אויך נישט, אַלזאָ איז דער שכל מחויב, אַז די דאָזיגע 200 טויזענד זלאָטעס האָבען געדאַרפט אויס־געגעבען ווערען אויף די „בענענזאַכען“ ווי איינמאַ־ליגע הילף, הילף פאַר עקסמיסירטע, שכר לימוד פאַר אָרימע שול־קינדער, פאַטענטען פאַר אָרימע האַנדווערקער און קליינהענדלער און אַזוי ווייטער, מיר זעהען אָבער דאָס נישט, קיין שום פּאָזיציע אַ חוץ פון אויסהאַלטען קראַנקע, וועלכע מיר האָ־בען אַנגערופען איז נישט געהעכערט געוואָרען.

נישט נאָר נישט געהעכערט געוואָרען, נאָר צו די פּרעלימינירטע סומעס זענען אַפילו נישט צוגעגע־בען געוואָרען די סומעס, וועלכע זענען נישט דער־צויגען געוואָרען אין פערגאַנגענעם יאָהר. מיר וועלען שוין נישט רעדען וועגען דעם, אַז די נויטיג־סטע אָרימקייט האָט געדאַרפט בעפאַרצוגט ווערען אָבער פּראָצענטועל פון די 200 טויזענד זלאָטעס צו דער גלאָבּאַלער סומע פון בודזשעט האָבען די פּאָזיציעס אויך געדאַרפט געהעכערט ווערען.

ווען אימיצער וואָלט זיך געוואָלט אַרייַנטראַכטען אין דעם ווי אַזוי איז דאָך פערטיילט געוואָרען די סומע פון 200 טויזענד זל. וועט מען דאָס נישט קענען אַנטאַפּען, אַ חוץ די 50 טויזענד זלאָטעס פון דער שחיטה, וועגען וועלכע ס'איז קלאָר גערעדט געוואָרען. דאָ געפינען מיר נאָך אַ געהעכערטע סומע פון 20 טויזענד זלאָטעס אויף שכירות פאַר די ראַבּי־נאַט־מיטגלידער, ווייל ווי בעקאַנט וועלען צוגע־נומען ווערען נאָך 3 רבנים, די רעשט־סומע זעהען מיר נישט. זי שטעקט אַביסעל אין די סובסידיעס, וועגען וועלכע ס'לוינט זיך בעהנטער אָפּצושטעלען און אין קלענערע סומען, וועלכע האָבען פאַר דעם ביודזשעט אין אַלגעמיין קיין שום בעדייטונג נישט, און איצט מוז מען ווידער פערגעסען, אַז אַ קינד זאָל דורך דער קהלה איינגעאָרדנעט ווערען, אַז עס זאָל אַ יודישער יתום זאָל דורך דער קהלה אַריינגענומען ווערען אין אַ יתומים־הויז, אַז אַ גייסטיג־קראַנקער זאָל אָנגענומען ווערען אויף זשעלאַזנע גאַס. אויב די קהלה וועט פאַר דער דאָזיגער סומע מאַכען איבּ־ריגע פּאָזיציעס ביַיע, וואָלט מען גאַרנישט געקענט האָבען געגען דעם, אָבער צו דעם צוועק האָט מען געדאַרפט שאַפען ביודזשעט פּאָזיציעס נישט אַריינ־שטעלענדיג קיין סומעס, אַזוי ווי די קהלה האָט דאָס געטון ביי די פּאָזיציעס פון די סובסידיעס, דעריבער זעהט מען אויך אין דער היינטיגער דעם כאַראַקטעריסטי־שען שטריך, אַז דער טייל פון דער „אגודה“ וועלכע ווייל נישט דערלאָזען צו קיין שום אַנדערע ענינים, אַ חוץ רעליגיעזע, האָט אויך געזיגט ביים צונויפ־שטעלען דעם נייעם ביודזשעט.

(פאָרטזעצונג קומט)

יודישע
קאַמעראַל־טעאַטער
אַלעע 1. מאי 2.

הייַנט, דאָנערשטאָג, ווערט נישט געשפּילט
מאָרגען, פרייטאָג און טעגליך
וועט נאָרמאַל געשפּילט ווערען
דער לעצטער טעאַטער־שלאַגער

גאַסטשפּילען פון אַנסאַמבל
פון וואַרשאווער „פּאַוויליאָן“־טעאַטער
אַנפיהרונג:
חיים סאַנדלער

אורקע נאַכאַלניק'ס
מייסטערווערק
„גנבה'שער יושר“

נעניוֹרעס מאָרגען.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע
פון 11—2 און פון 5 נאָכמיטאָג.

פאָרלעזונג מיט ליכט־בילדער
פון ד״ר עזריאל קאַרליבאַך

די געזעלשאַפטען „הזמיר“ און „תרבות“ האָט איינגעאָרדענט דעם בעריהמטען שריפטשטעלער ד״ר עזריאל קאַרליבאַך אויף אַ פאָרלעזונג איבער עטנאָטישע יודען.

ד״ר קאַרליבאַך מיט זיינע בעשרייבונגען פון די פּערוואָרפענע יודישע קבוצים האָט זיך קונא שם געווען. דאָס מאָל וועט ד״ר קאַרליבאַך רעדען וועגען די יודען אין די אַראַבישע לענדער.

די פאָרלעזונג וועט זיין אילוסטרירט מיט ליכט־בילדער.

KUPUJ
tylko masło i sery najprzedniejszego gatunku Mleczarni Spółdzielczej „Opatów“
ŻĄDAĆ WSZĘDZIE!

הייַנט — קאָנצערט פון אַלעקסאַנדער אונינסקי

הייַנט, דאָנערשטאָג, טרעט אויף מיט איין איינציגען קאָנצערט דער ערשטער לאַורעאַט פון גרויסען שאָפּען־קאָנקורס, וועלכער איז אויסגעצייכענט געוואָרען מיט דער גרעסטער אויסצייכנונג פון מלוכה־פּרעזידענט אין וואַרשע, אַלעקסאַנדער אונינסקי.

אַלעקסאַנדער אונינסקי געהערט היינט צו די גרעסטע פּיאַנאָ־ווירטואָזען פון גאַנצער וועלט, ווייל יעדער נומער, וואָס ער פיהרט אויס איז אַ קינסט־לערישע געשעהעניש.

אין זיין היינטיגען פּראָגראַם וועט דער קינסטלער אויספיהרען די שאַפונגען פון: מאָצאַרט ברַאַמס, שאָפּען, פּראָקאָפיעוו, סטראַווינסקי און פיל אַנדערע.

נאָך דער פּטירה פון ר' בצלאל יאיר זצ״ל

אויף זשעלאַזנאַ 30 איז נעכטען פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון אַ גרויסען עולם חסידים. ס'־זענען אַנוועזענד געווען די רבנים: ר' יעקב בונם און ר' אברהם חיים. די ברידער פון אַלעקסאַנדער רבין, הרב אליעזר ליפשיץ, דער טושינער רב, דער וואַרקער רב און נאָך אַנדערע רבנים.

די פערזאַמלונג איז פאָרגעקומען, כדי מקיים צו זיין די צוואה פון נפטר געוועזענעם רבין ר' בצלאל יאיר ז״ל, צו בעשטימען אַלס ממלא מקום דעם עלטסטען זוהן, ר' אברהם יהודה, וועלכער האָט ביז איצט געוואוינט אין טשעכאַנאָוו.

דער עולם האָט דעם רבין אָפּגעגעבען מזל־טוב.

„ארץ־ישראל אין איצטיגען מאָמענט“
אין פּוילישען ראַדיאָ

מאָנטאַג, דעם 26־טען מערץ ד. י. אַ זייגער 6 אָוונט וועט דער פּרעזעס פון דער פּוילישע ארץ־ישראל'דיגער האַנדעלס־קאַמער, ה' לאַאַן לעוויטע, האַלטען דורכ'ן פּוילישען ראַדיאָ אַ רעפעראַט א. ד. ט. „ארץ־ישראל אין איצטיגען מאָמענט“.

פון יודישען טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע“

דעם 25־טען מערץ ענדיגט זיך דער ווינטער־סעזאָן אין די יודישע טעאַטערן אין פּוילען.

„פילהאַרמאָניע“־טעאַטער פיהרט אויף דעם היינטיגען פרייטאָג די לעצטע פּרעמיערע, דאָס וועט זיין די אָפּערעטע „דער זיסער בחור“ מיט די בעליבטע מעי שיינפעלד און אירווינג דזשיי־קאַבסאָן אין די הויפּטראָלען.

ראַדיאָ־פּראָגראַם
דאָנערשטאָג, דעם 22־טען מערץ 1934

7 צייט־סיגנאַל. 7,05 גימנאַסטיק. 7,25 גראַמאָפאָן, ידיעות, 7,40 גראַמאָפאָן. 7.55 הויז־ווירטשאַפט. 11,40 פּרעסע, ידיעות. 11,57 צייט־סיגנאַל, 12,05 פאָלקס־מוזיק, 12,30 ידיעות. 12.35 שול־קאָנצערט. 2 נאָכמיטאָג־ידיעות. 3,25 עקספּאָרט, קאָמוניקאַט, 3,40 גראַמאָפאָן. 4,40 רעפעראַט. 4,55 קאָנצערט, 5,50 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, קאָמוניקאַט פון לאָדז, 6 רע־פעראַט, 6,20 אוידיציע, 7,05 פאַרשידענעס, 7,25 רעפעראַט, 7,40 ספּאָרט, ידיעות. 8,02 בעריכט פון וויצע מיניסטער קאָרסאַק, 8,15 יובל־קאָנצערט צו דער 60 יעהריגער עקזיסטענץ פון דער וואַר־שאַווער מוזיק. געזעלשאַפט, 10 מוזיק, 11 ידיעות קאָמוניקאַטען, 11.05 טאַנץ־מוזיק.

פון אויסלאַנד

6,30 מאָסקווע — סימפ. קאָנצערט, 8 בו־קאַרעשט — סימפ. קאָנצערט, 8.50 מיילאַנד — אָפּערע פון וואַגנער, 9,10 בעראָמינסטער — קאָנ־צערט.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — — —	79.50
3 פּראָצענטיגע בוראָוואָלנע —	42.10
4 „ דאָלאַרובקאַ —	52.25
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)	57.75
8 „ וואַרשאַווער פאַנד־בריף	51.75
8 „ לאָדזער „ „	45.50
ענגלישער פונט — — —	27.12
דאָלאַר — אָפיצ. 5.32 נישט אָפיצ. —	5.27
גאָלד־דאָלאַר — — — —	9.00
גאָלד־רובל — — — —	4.68
דייטשער מאַרק — — —	2.09

ראַדיאָ־ווינקעל

ראַדיאָ אין ציפערן

די צאָהל ראַדיאָ־סטאַנציעס האָלט אין איין שטייגען. פערשידענע מלוכות האָבען שוין אויף דעם געביט געשלאָגען רעקאָרדען. לויט דער צאָהל ראַדיאָ־סטאַנציעס פערנעהמען די פאַראייניגטע שטאַטען דאָס ערשטע אָרט מיט זייער ריזיגער צאָהל פון 585 ראַדיאָ־סטאַנציעס. דאָס צווייטע אָרט פער־נעהמט ענגלאַנד, וועלכע האָט אין אייראָפּע 12 ראַדיאָ־סטאַנציעס, אין קאַנאַדע — 63, אויסטראַ־ליען — 60, ניי־זעלאַנד — 32, דרום־אַפריקע — 7 און אינדיען — 5. דאָס דריטע אָרט געהערט צו סאָוועט־רוסלאַנד מיט איהרע 73 ראַדיאָ־סטאַנציעס.

פון אַנדערע לענדער רוקען זיך אַרויס: קובאַ — 57 סטאַנציעס, מעקסיקאַ — 53, אַרגענטינאַ — 35, אורוגוואַי — 33, שוועדען — 31.

אַנדערע לענדער, ווי דייטשלאַנד, פראַנקרייך מיט איהרע קאָלאָניעס, עסטרייך, איטאַליען און פּוי־לען האָבען בלויז צו עטליכע ראַדיאָ־סטאַנציעס.

אַ מענש, וואָס זיצט אויף פיעל „בענקלעך“

וועגען ד״ר שטייגל רעדען איצט אַלע אין עסט־רייך. ער צייכענט זיך אויס מיט דער רעקאָרד־ציפער פון שטעלעס און אַמטען, מיט וועלכע ער פיהרט אָן.

קודם כל איז ער אַן אַדוואָקאַט און פערנעהמט זיך מיט אַדוואָקאַטור. אויסער דעם פערנעהמט ער דעם אַמט פון וויצע־פּרעזעס פון דער עסטריי־כישער ראַדיאָ־געזעלשאַפט. לעצטענס האָט איהם קאַנצלער דאָלפוס בעשטימט אַלס זיכערהייטס־קאָ־מיסאַר אין טיראָל און לייטער פון דער היימווער אין דער זעלבער פּראָווינץ. חוץ דעם איז ער פּראָ־פּאַגאַנדע־מיניסטער, שעף פון פּרעסע־ביוראָ ביים קאַנצלער דאָלפוס, מלוכה'שער קאָנטראָלער פון ראַ־דיאָ־וועזען, קינעמאַטאָגראַפיע און גראַמאָפאָן־פּליטען.

בעת דעם לעצטען בירגער־קריג איז ד״ר שטייגל פערוואונדעט געוואָרען אין האַנד. איצט איז ער שוין ווידער געזונד און זיך גענומען ענערגיש צו דער אַרבייט.

ראַדיאָ־אַבּצאָהל אין סאָוועט־רוסלאַנד

אין סאָוועט־רוסלאַנד איז לעצטענס ערלעדיגט געוואָרען די פראַגע וועגען ראַדיאָ־אַפּצאָהל. פאַר בענוצען זיך מיט אַ ראַדיאָ־צענטראַלע, וועלכע שטעלט צו דירעקט דורכ'ן טעלעפאָן און נישט דורכ'ן ראַדיאָ־אַפּאַראַט די אוידיציעס, קאָסט 12 רובעל אַ יאָהר, אַ דעטעקטאָר־אַפּאַראַט — 3 רובעל אַ יאָהר, אַ לאַמפּיגער — 18 רובעל אַ יאָהר. די דאָרפישע „קאָלכאָזען“, קלובען, וואָקזאַלען און אַלע עפענטליכע ערטער, וואו די אוידיציעס ווערען גע־הערט דורך אַ גרעסערער צאָהל מענשען דאַרפען צאָהלען 60 רובעל אַ יאָהר.

ראַדיאָ־סיגנאַלען פאַר באַהן־מאַשיניסטען

די שוידערליכע באַהן־קאַטאַסטראָפע ביי פּאַריז, וואָס האָט נישט איהר גלייכען אין דער געשיכטע פון באַהן־וועזען האָט אויפגעטרייסעלט דאָס גאַנ־צע פראַנצויזישע פאָלק.

אונטערן דרוק פון דער עפענטליכער מיינונג איז דאָס פראַנצויזישע באַהן־מיניסטעריום צוגעט־רעטען צו מאַכען קאַרדינאַלע ענדערונגען אין דעם סיגנאַליזאַציע־סיסטעם פון די באַהנען. אויסער דעם ווערט שוין אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן וועגען איינפיה־רען אַ ראַדיאָ־טעלעפאָנישע פערבינדונג צווישען דער באַהן־סטאַנציע און מאַשיניסט פון צוג.

דער דאָזיגער פּראָיעקט ווערט אויסגעאַרבייטעט לויט'ן ביישפּיל פון די אַמעריקאַנער באַהנען, ביי וועלכע דער מאַשיניסט פון לאָקאָמאָטיוו געפינט זיך כסדר אין פערבינדונג מיט דער הילף פון אַ קליינע ראַדיאָ־סטאַנציע מיט די קאָנדוקטאָרען פון לעצטען וואַגאָן פון צוג.

די גאַנצע צייט, וואָס דער צוג געפינט זיך אין וועג, בעקומט דער מאַשיניסט אָהן אויפהער מעל־דונגען פון די פערשידענע באַהן־סטאַנציעס צו וועל־כע ער דערנעהנטערט זיך.

דאָס פראַנצויזישע באַהן־מיניסטעריום רעכענט, אַז אַ דאַנק דער ראַדיאָ־טעלעפאָנישער פערבינדונג אויף די צוגען, וועלען אין דער צוקונפט מעהר שוין נישט פאָרקומען קיין באַהן־קאַטאַסטראָפעס.

מעלדונגען

הנחה־בילעטען אין קינאָס און טעאַטערן.

די קולטור־קאָמיסיע ביי דער באַראַכאָוו־ביב־ליאָטעק, אַל. קאָשטשושקי 9, טעל. 191.50, גיט אַרויס הנחה־בילעטען אין אַלע קינאָס, גרויסע הנחה אין קינאָ „רעקאָרד“.

דעם 3. אַפּריל, דינסטאַג, דעם צווייטען טאָג חול־המועד אַ גרויסע הנחה־פאָרשטעלונג אין שטאַ־טישען טעאַטער (סקאַלאַ) שרודמיעסקי 17 אויף דער בעריהמטער קאָמעדיע „דער הער פון דער גע־זעלשאַפט“. וועלכער איז מיט גרויס דערפאָלג גע־שפּילט געוואָרען אין וואַרשאַווער טעאַטער „אַטע־נעום“. פּרייזען פון 35 גר. ביז 2.30 שוין צו בע־קומען

הנחה־בילעטען אין יודישען קאַמעראַל־טעאַ־טער אויף דער סענסאַציאָנעלער פּיעסע אורקע נאַ־כאַלניק „גנבישער יושר“.

דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג יעדען טאָג פון 10 ביז 2 פאַרמיטאָג און פון 4 ביז 10 אָוונט. אַל. קאָשטשושקי 9, טעל. 191.50.

אַרבייטער־כאָר

ביי דער גען. „פריינט פון אַרב. פּאַלעסטינע“ איז געבילדעט געוואָרען אַ כאָר אונטער דער לייטונג פון דיריגענט — קאָמפּאָזיטאָר הערץ רובין, קאַנדידאַטען קענען זיך איינשרייבען יעדען זונטאָג און מיטוואָך פון 9 ביז 10 אין אָוונט און שבת פון 11 ביז 12 פאַרמיטאָג אין דער צייטווייליגער קאַנצעלאַריע שרודמיעסקאַ 7 3־טער שטאָק פראָנט, (באַראַכאָוו־שול).

גרויסע שטראַפען פאַר נישט אָנמעלדען
די ליקווידירטע געשעפטען

(2) לויט דעם נייעם אינדוסטריע־געזעץ מוזען אַלע ניי־געעפענטע אָדער ליקווידירטע גע־שעפטען אָנגעמעלדעט ווערען אין דער אינדוסטריע אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, מאַכט מען פון מאַגיסטראַט אויפמערקזאַם, אַז די וואָס מעלדען נישט אָן די ליקווידאַציע פון די געשעפטען, וועט לען אַ חוץ דעם, וואָס זיי וועלען ווייטער טראָגען אַלע פּליכטען, וועלען אויך בעשטראַפט ווערן ביז טויזענד זל. שטראָף אָדער 14 טעג אַרעסט. אָדער ביידע שטראָפען צוזאַמען.

וועגען מלבושים־זאַמלונג פאַר ישיבה־לייט
(אויפרוף)

עס איז שוין גענוג בעקאַנט דעם יודישען ציבור וועגען דער עקזיסטענץ פון די א. ג. נאָוואַראָדיקער ישיבות אין פּוילען. וועלכע זענען די היים פון לערך 3000 אידעאַליסטען — ישיבה־בחורים, אַ גרויסער טייל אַנטלאָפענע פון רוסלאַנד און אוקראַינע. בכדי צו שילדערן די מסירות נפש פון די עקשנות'דיגע חובשי ביהמ״ד וואָלט מען געדאַרפט אָנשרייבען גאַנצע ביכער.

זעלבסטפערשטענדליך, קאָן מען זייער איי־זערנער כוח־התמדה נישט בעשרייבען דעם יודישען ציבור פון זאָרגען פאַר אַזעלכע אידעאַליסטען, אונ־דער חוב איז דאָך פאַר אַזעלכע חובשי ביהמ״ד, גאָר אַ גרויסער, און דעריבער איז כדאי מעורר צו זיין וועגען דער בעקליידונגס־אַקציע, וואָס ווערט איצט אַדורכגעפיהרט אין לאָדז דורך דער צענטראַלע פון די נאָוואַראָדיקער ישיבות — און מעזריטש. די אַק־ציע ווערט געפיהרט דורך הרה״ג הר' יוסף דוב באַיאַרסקי ר״מ אין מעזריטש. די נויט איז זעהר גרויס, בני תורה געהען פשוט קרוע ובלוע. מ'בעט דעריבער אַלערליי קליידונגס שפּענדען ווי, סחורות, מלבושים און וועש צו ברענגען צום ראַבינאַט, אָדער צו יעדען אַפיציעלען מורה־הוראה'ס פּריוואַט־וואוי־נונג, אויך אין כ״ז זהליינער שוהל, וואָלטשאַנסקאַ 6. דער ענין איז דרינגענד און זעהר נויטיג

ועד הישיבה בית יוסף.

„אַלע הבטחות פון דער דייטשער רעגירונג זענען אפּנאַרערישע"

ערקלערט דער פּרעזידענט פון ענגלישען וועד-הקהלות

לאָנדאָן (יט"א) אויף דער מאָנאַטליכער סעסיע פון „באָרד אָוו דעפּיוטיס" (וועד-הקהלות אין ענגלאַנד) האָט דער פּרעזידענט פון באָרד נעוויל לאַסקי אָבגעגעבען אַן ערקלערונג וועגען דער שטעלונג פון דער דאָזיגער קערפּערשאַפט לגבי דער לאַגע פון די דייטשע יודען. נעוויל לאַסקי האָט געזאָגט צווישען אַנד.:

הגם עס איז שוין אַריבער העכער אַ יאָהר זייט די רייכסטאַג-וואַהלען אין דייטשלאַנד, האָט זיך אונזער שטעלונג לגבי דייטשלאַנד להלוטין נישט געענדערט. מיר פאָדערן קיין זאַך נישט חוץ דעם, וואָס דייטשלאַנד פאָדערט פאַר זיך גופא — גלייכבערעכטיגונג, גלייכע בעהאַנדלונג, גלייכע בירגערשאַפט און גלייכע שטעלונג פון אַלעמען לגבי דעם געזעץ. די דייטשע יודען זאָגט מען איצט אָב די דאָזיגע גלייכהייט, און כל זמן עס עקזיסטירט די דאָזיגע דיסקרימינאַציע, מוזען מיר אַנווענדען יעדע אַנשטרענגונג כדי זי צו בעזייטיגען.

דעם אַריער-פּאַראַגראַף קענען מיר קיינמאָל נישט אַקצעפּטירען, — נישט קיין בפקא-מינה, צי דער דאָזיגער פּאַראַגראַף וועט פערבלייבען אויף דעם דייטשען געזעץ-קאָרפּוס אַ פלעק אויף איין יאָהר אָדער אויף צעהן, צי ער וועט אַפּגעשאַפט ווערען באַך איין אָנגעזעטצטען טעג אָדער וועט אייביג קינדער וועלען דערלעבען צו זעהען איהם אַפּגעשאַפט. פונדאַמענטאַל און וועזענטליך פערבלייבט דער פּרינציפּ, אַז קיין שום מאָמענט פון ראַסע, רעליגיע אָדער אָבשטאַמונג קאָנען נישט זיין קיין יסוד אַבצוגרענעצען דעם צוטריט צו פּראָפעסיאָנעלער אָדער עפנטליכער טעטיגקייט. פון דעם דאָזיגען כלל-גדול קענען מיר נישט אָבטרעטען אויף אַ האָר.

אין דייטשלאַנד, ווערט ווייטער געפיהרט, ווי די „טיימס" האָט זיך אויסגעדריקט, „דאָס אַרומרייסען ביש וועגען שטעלעס". עס ווערט געפיהרט נאַקעט און אונפערשעהמט, עס ווערט געפיהרט מיט עפנטליכער רעקלאַמע. אָט איז אַ מוסטער, אַרויסגענומען פון אַ פיהרענדען מעדיצינישען בלאַט: „צוליב דער בעזייטיגונג פון אַ נישט-אַרישען דאָקטער איז וואַקאַנט אַ גוטע מעדיצינישע פּראַקטיק. אַרישע דאָקטוירים וועלען בעקומען ווייטערע אינפאָרמאַציעס פון פּראָף. סאַניטעטס-ראַט ווילנע אַפּלען". אַזעלכע ביישפּילען קען מען ברענגען ביז אין דער אונענדליכקייט. דער יודישער דאָקטאָר אָדער אַדוואָקאַט, אַ בעליידיגטער, ערנידעריגטער און רואינירטער ווערט אַרויסגעוואָר-

פען, און זיין באַצירקסוואָל פעהבעמט טריאומפאַל דאָס לעדיג-געוואָרענע אָרט.

ביי יעדער געלעגענהייט בעמט אונטער די נאַצי-פּאַרטיי ביזע שריט צו באָיקאָטירען און צו צווינגען באָיקאָטירען יודישע געשעפטסלייט, ווי קענען מיר אין אַזעלכע אומשטאַנדען לייגען אַכט אויף שוואַכע קינקע התראות נישט צו פּערגאַלאָפּירען זיך אין דער אָנווענדונג פון אַריער-פּאַראַגראַף?

בעת דאָס ווירטשאַפטס-מיניסטעריום ווערט אַלאַרמירט צוליב דער כסדרדיגער ירידה פון דייטשען עקספּאָרט, שטעהט דאָס פּראָפּאַגאַנדע-מיניסטעריום אין דער ענגסטער צוזאַמענאַרבייט מיט אַזעלכע אָרגאַניזאַציעס ווי די „האַנאַ", וואָס זייער אָפענער ציל און צוועק איז צו רואינירען דעם יודישען האַנדעל און אינדוסטריע.

כל זמן די דייטשע רעגירונג טאָלערירט און שטיצט די כסדר'דיגע אויפהעצונג געגען יודען, קען זי נישט ערוואַרטען, אַז די אויסלענדישע עפנטליכע מיינונג זאָל קומען צו אַן אַנדער מסקנא חוץ בעמליך דער איינציגער, דאָס כלערליי פערזיכערונגען און הבטחות וועגען דער פרייהייט, וואָס ווערט געגעבען יודען אין ווירטשאַפטליכען לעבען, זענען בלויז אָבנאַרעריש, און אַז ווען עס ערלויבען דער רוף די בעדינגונגען, ווערט אויסגעבייטערט אויף אַלע אַנדערע צווייגען די בעגרענצונגען, וואָס זענען שוין איינגעפיהרט געוואָרען אין די בייע בערופען.

מעגליך, אַז די בעדינגונגען זענען פערשידענע אין פערשידענע ערטער. מעגליך, אַז מען קען געפינען פּראָוויבצעלע ביישפּילען פון יודען, וואָס זייערע געשעפטען זענען נישט שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען. דאָס זענען אָבער אַלץ אויסנאַהמען, אָבער נישט דער כלל.

עס איז בעשיינפּערליך, האָט בעוויל לאַסקי פאָרענדיגט זיין ערקלערונג וועגען דער לאַגע אין דייטשלאַנד, אַז אַלץ וואָס מיר זאָגען אָדער טוען דאָ, קען האָבען בלויז אַ קלייבע ווירקונג אין דייטשלאַנד. איין זאַך קענען מיר אָבער טון און דאָס וועלען מיר אויך טון, בעמליך, — זיכערען, אַז די עפנטליכע מיינונג מחוץ דייטשלאַנד זאָל זיין אינפאָרמירט וועגען דעם אמת'ן כאַראַקטער פון דער פּאָליטיק, וואָס ווערט געפיהרט ביים רודפ'ן די יודען אין דייטשלאַנד.

לסוף האָט בעוויל לאַסקי נאָך בעריהרט די לאַגע פון יודען אין עסטרייך און פערזיכערט, אַז דער „באָרד אָוו דעפּיוטיס" שטעהט אין ענגסטען קאָנטאַקט מיט די פעראַנטוואָרטליכע יודישע קערפּערשאַפטען אין און מחוץ עסטרייך.

אויף דער זעלבער זיצונג פון „באָרד אָוו דעפּיוטיס" האָט דער פּרעזעס קאָמיטעט פון באָרד פאַרגעשטעלט דעם פאָלגענדען בריף, אַדרעסירט צום רעדאַקטאָר פון דעם קאַטוילישען אָרגאַן „קאַטאָליק ביוס":

אין אַ לייט-אַרטיקעל אין אייער אויסגאַבע פון 6-טען יאַנואַר, שטעלט איהר די פראַגע: „צי איז עס אַ בלבול, ווען מען שרייבט צו דעם יודישען פאָלק אַלס גאַנצעס וועלכעס עס איז סימפּאַטיש פאַר די יודען, וואָס זייענדיג אַממייסטען קאָמוניסטען, אָדער רעוואָלוציאָנערען, זענען זיי עפנטליך פאַרבונדען מיט קאָמוניסטישער טעטיגקייט אָדער פּראָפּאַגאַנדע?"

דער ענטפער, וועלכען דער „באָרד אָוו דעפּיוטיס" איז אומשטאַנד אָפיציעל צו געבען אין נאָמען פון די יודען אין גרויס-בריטאַניען, איז אַ פּאָזיטיווער. עס איז אַ בלבול, ווייל עס איז נישט אמת, ווייל אַזאַ פאַרוואורף האָט די כיונה צו ברענגען שאַדען דער רעפּוטאַציע פון אַלע יודען; ווייל אַזאַ פאַרוואורף האָט די כיונה צו ברענגען אַלע יודען אונטער דער לאַסט פון דער שנאה און פערפאָלגונג פון ייערע מיטבירגער, ווייל אַזאַ פאַרוואורף איז גורם געווען און לייזט די גרויסער מעהרהייט פון אַ לאַנד, און פריהען-ליבענדען טייל פון דער בעפעלקערונג אין אונזער איינגענעם און אין אַנדערע לענדער. עס קען זיין אמת, אַז יחידים-יודען האָבען אַזעלכע סימפּאַטיעס פונקט ווי יחידים שאָטלענדער, ענגלענדער, פראַנצויזען, קריסטען, מוזולמענער און מיטגלידער פון יעדער אַנדער ראַסע אָדער גלויבען, עס איז אָבער נישט אמת, אַז דאָס יודישע פאָלק זאָל האָבען אַזעלכע סימפּאַטיעס מער ווי עס האָט עס דאָס פראַנצויזישע פאָלק אָדער די קריסטליכע קירך.

נייע פערוואַלטונג פון העברעאישען ליטעראַטען און זשורנאַליסטען-פעראיין אין פוילען

ווארשא. (יט"א) אויף דער יעהרליכער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון העברעאישען ליטעראַטען-און זשורנאַליסטען-פעראיין אין פוילען, וועלכע איז פאָרגעקומען אונטער'ן פאָרזיץ פון ד"ר יעקב כהן, איז בעשלאָסען געוואָרען צו אָקטיווירען דעם פעראיין, שאַפען אַ ליטעראַטור-פאָנד, שאַפען אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר ווי-סענשאַפטליכע פאָרטראַגען ווי אויך צוטרעטען צו גרינדען אָבטיילונגען אין די שטעט, וואו עס וואוינען העברעאישע שריפטשטעלער. אין דער נייער פערוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָרען די ה"ה: מ. שוהם (פאָרזיצער), ד"ר מ. שטיין (וויצע פאָרזיצער) ד"ר ר. פעלדשוה (גענעראַל-סעקרעטאַר) אברהם פראַנק (קאַסיר), י. א. האנדעלזאַלץ מ. משורנער, י. ל. מייזעל, ב. פאָמעראַנץ, אין חברים געריכט: רפאל גוטמאַן, מ. הורוויץ, ד"ר י. ליפּקין, אין דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: ד"ר י. אָסטערדעצער, יקיר וואַרשאַווסקי און א. פּרושאַנסקי. די פערזאַמלונג האָט אויסגעוועהלט אַלס עהרען-פאָרזיצער די ה"ה ד"ר יעקב כהן און צ. וויינבערג און אַלס עהרען-מיטגליד ה' משה פעלדשטיין.

וואָס האָט דאָס פּוילישע יודענטום אויפגעטון פאַר'ן קאַמף מיט'ן היטלעריזם?

וואַרשא, (י.ט.א.) דער פעראייניגטער יודישער הילפס-קאָמיטעט פאַר די פּליטים פון דייטשלאַנד אין פוילען גרייט איצט צו אַ בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון די פעראייניגטע קאָמיטעטען אין גאַנצען לאַנד. דער דאָזיגער בעריכט וועט אין דער נאָהענטסטער צייט איבערגעשיקט ווערען צום הויך-קאָמיסאַריאַט פאַר די פּליטים-ענינים, וואָס איז געשאַפען געוואָרען ביים פעלקערבונד, ווי אויך צו די רעגירונגען און יודישע וועלט-אָרגאַניזאַציעס. דער בעריכט וועט אַרומנעמען אַ גענויע בילד פון דער טעטיגקייט אויף אַלע געביטען פון דער אַנטי-היטלעריסטישער בעוועגונג. צו דעם צוועק האָט דער פעראייניגטער הילפס-קאָמיטעט אין פוילען פונאַנדערגעשיקט צו אַלע זיינע אָפּטיילונגען אַ ספּעציעלע אַנקעטע מיט די געהעריגע פראַגען, וואָס זענען נויטיג פאַר'ן בעריכט. דער פעראייניגטער קאָמיטעט האָט דרינגענד אויפגעפאָדערט די אָפּטיילונגען גלייך אויסצופיהלען די אַנקעטע און שיקען ווי אַמגיכסטען די תשובות קיין וואַרשא.

געעפענט אין ווארשא א ביורא פון לאָנדאָנער הילפס-פעדעראַציע

די אויפגאַבע פון ביורא

וואַרשא. (יט"א) די לאָנדאָנער פעדעראַציע פון די יודישע הילפס-אָרגאַניזאַציעס האָט איצט אין ווארשא געעפענט אַ ביורא מיט דער אויפגאַבע צו קאָנצענטרירען די פערשידענע צווייגען פון איהר טעטיגקייט אין פוילען, מיטצוהעלפען אין די אַקציעס, וואָס ווערען אָנגעפיהרט פאַר די נויטליידענדע יודען אין רוסלאַנד און צו קאָאָרדינירען די פערטיילונג פון געשאַפענע הילפס-מיטלען.

אַזוי למשל האָט די פעדעראַציע אויסער איהר דירעקטער הילף אין רוסלאַנד, וואָס [illegible] איז פון לאָנדאָן און פון פּאַריז אַרויסגעשיקט געוואָרען ביז 4000 שפּייז-פּעקלעך, אויך פיל מיטגעהאָלפען דעם קאָמיטעט פאַר נויטליידענדע יודען אין רוסלאַנד ביי דער וואַרשאָווער קהלה דורך דעם, וואָס די פעדעראַציע האָט צוגעלאָזט אַ 50 פּראָצענט-צוגאָב צו די הילפס-מיטלען, וואָס ווערען געשיקט פון וואַרשעווער קאָמיטעט.

בעזונדערס וועט זיך דאָס ביורא פערנעמען מיט'ן איבערשיקען שטיצע פון יחידים אין פוילען פאַר קרובים און פריינד אין רוסלאַנד. צו דעם צוועק האָט די פעדעראַציע געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט דער פּערבאַנדישער אינקאַסאָ-צענטראַלע „זוויאָנזקאָווע צענטראַלע אינקאַסאָווע" אין וואַרשא (ביעלאַנסקא 7), וועלכע וועט אויפ'ן סמך פון אַ ספּעציעלער מיניסטעריום-קאָנצעסיע אָננעמען פון גאַנץ פוילען איבערטראַגען אויף רוסלאַנד. די איבערטראַגען וועלען איבערגעשיקט ווערען דירעקט צו גענעראַל-פּערטרעטער פון דער פעדעראַציע אין רוסלאַנד צו ערלעדיגען דורכ'ן „טאָרגסין".

אַ דאַנק איהר פיל-יעהריגער טעטיגקייט אין רוסלאַנד האָט די פעדעראַציע די מעגליכקייט לויט אַ ספּעציעלען אָפּמאַך מיט'ן „טאָרגסין" צו ערלעדיגען די איבערטראַגען אויפ'ן שנעלסטען און בעסטען אופן.

רעכנענדיג זיך מיט דעם הילפס-כאַראַקטער פון די דאָזיגע איבערטראַגען, האָט די פעדעראַציע בעשטימט אַ מינימאַלען אָפּצאָהל פאַר'ן ערלעדיגען די איבערטראַגען.

Dr. HELLER

ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

8 טראַוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.

זונטאָג פון 11–2 מיטאָג.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אונגבעמיטעלטע — לעמשניצ-פּרייזען

בעשלוסען פון צוזאַמענפאָהר

פון די פּוילישע טוריסטישע געזעלשאַפטען

וואַרשא (יט"א) די טעג איז אונטער'ן פאָרזיץ פון געוו. מאַרשאַלעק אָשיעצקי פאָרגעקומען דער 7-טער צוזאַמענפאָהר פון די פּוילישע טוריסטען-געזעלשאַפטען, אין וועלכע עס האָבען זיך בעטייליגט אויך 4 דעלעגאַטען פון דער יודישער געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט. דער צוזאַמענפאָהר האָט צוו. אַנד. בעשלאָסען צו פערלאַנגען פון באַהן-מיניסטעריום צוריקצושטעלען די אינדיווידועלע באַהן-הנחות פאַר מיטגלידער פון די טוריסטען-געזעלשאַפטען, צוריקשטעלען גרעסערע באַהן-הנחות פאַר קאָלעקטיווע אויספלוגען, ווי אויך צוריקשטעלען די „פּאָפּולערע צוגען", וואָס האָבען געשפּילט אַ וויכטיגע ראָל ביי דער פּאָפּולאַריזירונג פון דער מאַסען-טוריסטיק אין פוילען. דער צוזאַמענפאָהר האָט זיך אַרויסגעזאָגט געגען וועלכע עס איז אויסנאַהמען און פאַר אָנערקענען אַלע טוריסטען-געזעלשאַפטען, וועלכע געהערען צום פערבאַנד גלייכע הנחות. דער צוזאַמענפאָהר האָט אויך בעשלאָסען צו בעריקזיכטיגען אין דעם געפּלאַנטען „וועג-ווייזער איבער פוילען" די יודישע אַלטערטימליכקייטען. אַלס פאָרזיצער פון פערבאַנד איז אויפסניי געוועהלט געוואָרען דער געוו. מאַרשאַלעק אָשיעצקי, אין דער פערוואַלטונג זענען אַלס פאָרשטעהער פון דער יודישער געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט אַריין ראַטמאַן הינדעס און ה. ס. ציטראָנוויטש אַלס שטעלפערטרעטער.

נישט אַלעמאָל זענען קינדער של'עכט

אַ מעשה ווי אַזוי אַ פאָטער ציהט זיין בני-בית אריין אין אַ גרויס אומגליק

אויף פּאָדוויאַלע גאַס וואוינט אַ דאַמען-שניידער, אַ געוויסער ה.

אין דאָס אַ יוד אַ בייזער, אַ נ'עקשן און אַ לעקיש און צו די אַלע גילדענע מעלות אויך אַ גרויסער ניגוס.

שמיים דעריבער געבען זיין ווייב פון איהם אויס שוין יאָהרען-לאַנג די געברענטסטע צרות, אויך די קינדער פייניגט ער און טיראַניזירט.

די גאַנצע צייט האָט אָבער דאָס אומגליקליכע בני בית די יסורים און ימים מחותרען בכבודיג דערשטיקט און בשום אופן נישט געוואָלט זייער ווייטאָג אַרויסטראָגען אין גאַס.

מיט אַ'עך אַ יאָהר צוריק פאָלט דער דערמאָנטער מאַנספּערשוין אויפ'ן שכל, אַז ר'האָט זיך שוין גענוג אָנגעהאָרעוועט אויף זיין ביסעל אָפּגעלעבטע יאָהרען און אַז זיין בני-בית מעג זיך שוין אָנהויבען איינצושפּאַנען אין רייס-וואָגען פון פּרנסה און איהם אָוועקזעצען איינגאַנצען אויף פאַמיליע-עמעריטור.

ס'האָבען נישט געהאָלפען קיין געבעטען און קיין געוויינען. דער פּערשוין האָט זיך גאַנצע טעג אויסגעיעכט אויפ'ן טאַפּטשאַן, ווי אַ טערק, און די-ביידע יונגע מיט'ן 17 יעהריגען בחור און נאָך יונגערע צוויי מיידלעך האָבען, ווי די אייזלען געמוזט פּראָצעווען און איהם פּאַשען.

דערמיט אַליין האָט ער זיך אָבער נאָך נישט בעגנוגענט. גאַנץ אָפט איז דער דאָזיגער קעסט-בחור בעפאַלען דעם בני-בית און האָט אין יעדען פון זיי אַריינגעהאַקט אַ שאַרפע פאַרציע ביטערע קלעפּ אַזוי לאַנג ביז די פרוי און די קינדער האָבען זיך אַנומאַלט אויפגעכאַפּט און זענען קוים מיט'ן לעבען אַוועק פון פאַמיליע-גהינום צו עפּעס אַ קרוב.

וואָס האָט געטון דער אכזר? אויגענבליקליך האָט ער פערפּאַטשט דאָס שטובענשטאַנד און די אויסגעליידיגטע וואוינונג איבערגעגעבען דעם הויזווירט.

דאָס פערוואָגעלטע בני-בית, דערוויסענדיג זיך פון חורבן, וואָס דער „געטרייער" פאָטער האָט אָנגעמאַכט, איז באַלד געקומען צו לויפען, געבעטען, געוויינט און געשריגען, אַז מ'זאָל זיי צוריק אַריינלאָזען אין זייער פערלאָזענער היים. ס'האָט אָבער שוין גאָרנישט געהאָלפען, דער הויז-ווירט האָט אויסגענוצט די גינסטיגע סיטואַציע און אין דער דירה פליבק אַריינגעזעצט אַ געזונטען גוי מיט עטליכע שטאַרקע זיהן.

די פרוי מיט די קינדער זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבערן קאָפּ.

דאָס איז אָבער נאָך נישט אַלץ. דעם אכזריות'דיגען פאָטער, האָט די חוצפה, וואָס די קינדער האָבען זיך געוואַגט פון איהם אָוועקצוגיין אַזוי דערצערנט, אַז ער איז אויך גלייך אוועק אויף דער ריכטיגער שטעל און דערציילט דאָרט אַזאַ מין מעשה:

אַזוי ווי ר'האָט זיך אין דער פריה געשטעלט דאַווענען, אָנגעטון אין טלית און תפילין, האָבען זיך אויף איהם אַרויפגעוואָרפען דער זוהן און די צוויי טעכטער, אַראָפּגעריסען פון איהם דעם טלית מיט די תפילין, זיי אַנידערגעוואָרפען אויף דער ערד, געטרעטען מיט די פיס און בעשפּיגען. אַז ער האָט געפרעגט דעם צעיושעטען בני-בית, פאַרוואָס זיי בעשפּייען די הייליגקייטען, ס'דראָהט דאָך פאַר דעם אַ שטראָף פון הימעל און מלכות, האָבען זיי פרעך געענטפערט, זעהר שטאַרק בעליידיגענד אויסגעדריקט וועגען הימעל און מלכות.

די בעשיכטע איז אויפגעכאַפּט געוואָרען און ס'איז גלייך פאַראָרדענט געוואָרען אַ שטרענגע אויספאָרשונג.

אַרגעס.

יוד. מיליאנערן אויף די פיליפינער אינזלען

קאן מען אהין עמיגרירען?

ווי לעבען די יודען אויף די פערווארפענע אינזלען? — זיי זענען גרייט צו העלפען די דייטשע יודען. — ווער קען זיך דארט איינארדענען? — די בעדינגונגען פון דער איינוואנדערונג

— ווען דאס ביורא פון „האיאס־איקא־עמיגדירעקט" פאר'ן פאריז האט פונאנדערגעשיקט צירקולארען וועגן אויסנוצען יעדער מעגליכקייט פאר אונזערע אומגליקליכע דייטשע ברידער אין די ווייטע לענדער און אינזלען פונ'ם ווייטען אריענט — האבען זיך באלד אפגערופען נישט ווייניג פון אונזערע ווייטסטע און אפגעריסענע יודישע קיבוצים. די גרויסע טראגעדיע פונ'ם דייטשען יודענטום האט טיף אנגערירט ביים הארצען פיל פון אונזערע פערווארפענע און אפגעפרעמדטע ברידער.

צווישען די ווייטע יודישע קהלות וועלכע האבען זיך אפגערופען, געפינען זיך אויך אונזערע ברידער פון די הולענדארישע פיליפינען אינזלען, פון וועלכע מ'הערט אזוי ווייניג אין די יודישע צענטרען פון אייראפא און אפילו פון אמעריקא, צו וועלכע די אינזלען בעלאנגען.

— „מיר זענען גרייט אלעס מעגליכעס צו טון פאר אונזערע ליידענדע ברידער אין דייטשלאנד — שרייבט איינער פון די אנפיהרענדע פערזענליכקייטען פונ'ם יודישען קיבוץ אין מאנילע, די הויפט־שטאט פון די פיליפינען — ביי אונז איז איצט א שטארקע בעוועגונג אין דער בארג און גרעבעריי־אינדוסטריע און מיר וואלטען קענען איינארדנען גרויסע קאטעגאריעס בארג־אינזשיניערען; דאקטוירים האבען מיר איינציגע פון אונזערע, נאר מיר זענען גרייט אלעס מעגליכעס צו טון, פאכלייט פון דער בעקליידונגס בראנזשע געפינען זיך דא, נאר אויף פערשידענע בעזיגונגען וואלטען די אנגעקומענע קענען ארבייטען צוזאמען מיט די היגע".

* * *

וויפיל יודען געפינען זיך אינגאנצען אין מאנילע, די הויפטשטאט פון די עקזאטישע אינזלען וועלכע געהערען צו די פעראייניגטע שטאטען און געפינען זיך צוויי טעג רייזע פון האנג־קאנג, דריי טעג רייזע פון יאפאן, פינף טעג פון שאנכיי און גאנצע 71 טעג פון סאן־פראנציסקא. דער באהענטסטער פונקט פון אמעריקא?

איינע פון די געצעהלטע כלל־טוער פון דארט, א רוסישער יוד, וועלכער זיצט שוין אין מאנילע עטליכע צענדליג יאהר האט זיך נישט געפוילט ערב יום־כפור דורכפיהרען א רשימה פון די יודען וועלכע האבען זיך פערשריבען אויף ערטער אין דער רייכער און פרעכטיגער שוהל, וועלכע איז געבויט געווארען מיט צוועלף יאהר צוריק. די רשימה האט בעוויזען אן אמת'ן קיבוץ גליות: רוסישע יודען 25; באגדאדער יודען—35; אמעריקאנער יודען ביי 40; עסטרייכישע יודען — 12; דייטשע יודען — 15; פראנצויזישע יודען — 12; ענגלישע יודען — ביי 8 א.א.וו. בכלל האט זיך אנגעקליבען א רשימה פון קארגע 200 יודען.

די אנגעוויזענע רשימה איז אבער א גאנץ צווייפעלהאפטע, מען רעכענט דאס ענגלישע, פראנצויזישע און האלענדישע א.א. יודען געפינען זיך צו עטליכע צענדליג אין איטליכער קאלאניע, נאר דער גרעסטער טייל, פון זיי האלטען זיך ווייט אפגעריסען פונ'ם יודישען לעבען און גרופירען זיך ארום די פרעמדע קאלאניעס, אפטימיסטען שעצען די צאהל יודען אויף די פיליפינען ביי 500.

ביז מיט בערך יאהר צוריק איז אין מאנילע נישט געווען קיין בעזונדערער יודישער בית־עלמין און ביז היינטיגען טאג זענען נאך דא יודישע קברים אויפ'ן קריסטליכען בית־עלמין. נאר פאר די לעצטע יאהרען ווען די געמיינדע האט אויסגעבויט א שעהנע שוהל אינ'ם צענטער פונ'ם אמעריקאנישען קווארטאל איז אויך ענטשטאנען דער געדאנק וועגען א בית עלמין, באלד ווי דער בית עולם איז געעפענט געווארען האט זיך אנגעפאנגען א פראצעס פון איבערטראגען די קערפערס פון די יודישע מתים פונ'ם קאטוילישען (שפאנישען) און פראטעסטאנטישען בית עלמין אויפ'ן יודישען. דער פראצעס פון איבערטראגען די מתים דויערט נאך ביז היינט. מיט א פאר חדשים צוריק האט מען איבערגעטראגען די ביינער פונ'ם ערשטען יוד בערקאוויטש, וועלכער האט ביי 20 יאהר גערוהט אויפ'ן קריסטליכען בית עלמין. מען האט איהם איבערגעטראגען צוזאמען מיט דער מצבה.

דער לעבענס־סטאנדארד פון די יודען אויף די פיליפינען איז גאנץ הויך. דער גרעסטער טייל פון זיי שטעהען אויף א גאנץ פעסטען באדען. צווישען די יודען אויף די פיליפינען געפינען זיך אויך מיליאנערען און אפילו מולטי־מיליאנערען, און עס איז קיין וואונדער נישט, די ערשטע פיאנערען פונ'ם יודישען ישוב האבען געהאט גוטע מעגליכקייטען און ארויסארבייטען קען מען זיך דא גרינג. מאנילע איז דער הויפט־צענטער פון דער גאנצער גרופע אינזלען מיט זייערע אונגעשפליכע נאטירליכע רייכטימער, איינע פון די גרעסטע פונקטען אין יענעם טייל ווייטען מזרח, אינ'ם האנדעלס־האפען פון מאנילע לאדען זיך אן און אויס די שיפען אונטער די פעהנער פון אלע וועלט־טיילען. שיפען פון אויסטראליען, אינדיען, פון אלע טיילען פון דער לאטייניש־אמעריקא. די פעראייניגטע שטאטען, שיפען און זעגלען פון אלע לענדער פון אייראפא (וועגען כינע און יאפאן איז דאך שוין [illegible]). עס שווימען אוועק עס גריבעלט פונ'ם גרויסען מענשען־מוראשניק, עס ווערען געלאדען אלערליי עקזאטישע פראדוקטען, קאקאס, גומע, קוילען, באמבוס.

* * *

די יודען וואוינען: דאס רוב אינ'ם ביינעם אמעריקאנישען שטאט־טייל, א טייל פון אונזערע, רוסישע, אמעריקאנישע און דייטשע יודען האבען דא פרעכטיגע געשעפטען. עס זענען דא צווישען די יודען קוילענגרובען—מאגנאטען, גוטע פלאנטאטארען, קאקאס־עקספארטערען, פיל בעאמטע פון די גרויסע געשעפטס־הייזער, קיין בעלי־מלאכה זענען צווישען זיי כמעט נישטא. עס עמיגרירען קיין מאנילע יודען פון שאנכאי און דאס רוב כארבינער יודען, נאר אויפהאלטען זיך דארט איז שווער צוליב די גרויסע היצען און אונמעגליכע פאר נישט געוואוינטע מענשען צו די קלימאטישע בעדינגונגען קיין ארימע און ארבייטס־זוכער ליידען נישט די פיליפינער יודען און ווען עס בעווייזט זיך א יודישער עמיגראנט — איז איינעס פון די ביידע: אויב ער האט א גוטע פאהן און איז פיין געקליידעט ארדענט מען איהם איין און אויב נישט גיט מען איהם באלד א בילעט קיין שאנכאי אדער ווייטער און עטליכע דאלאר אויף הוצאות און אראפ פון מארק.

תגם די פיליפינישע אינזלען בעלאנגען צו די פעראייניגטע שטאטען, איז אבער קיין קוואטע געזעץ דארט נישט חל. דאך איז די עמיגראציע נישט פריי. די אמעריקאנער קאנסולען אין שאנכאי, כארבין א.א. וועלכע גיבען די וויזעס, פאדערען פונ'ם עמיגראנט א בעזונדערע ערלויבניש פונ'ם פיליפינער גענעראל־גובערנאטאר און אויף יעדער פעטיציע ענטפערט מען דארט, דאס עס ווענדעט זיך אן ווילען פונ'ם אמעריקאנישען קאנסול. פערשטעהט זיך דאס איבער ווארפט אויפ'ן צווייטען און דער עמיגראנט וועלכער האט נישט אין מאנילע, ווער עס זאל איהם ארויספאדערען בעגעגענט די גרעסטע שוועריגקייטען און קען כמעט קיין וויזע נישט בעקומען. דאך דרייסט מען זיך דורך אויף פערשידענע אופנים, סוחרים לאזט מען פריי. דערפאר ווען מען איז שוין אפ אויף פיליפינען פינף יאהר און מען בעקומט דאס פיליפינישע בירגערשאפט זענען דא די טויערען פון די פעראייניגטע שטאטען פריי פון יעדער קוואטע און א פיליפינישער בירגער אפויענדיג אין אמעריקע איין יאהר בעקומט די אמעריקאנישע בירגערשאפט.

אויף די פיליפינען ווי אויף די איבעריגע אינזלען און האפענס פונ'ם ווייטען אריענט געפינט זיך נאך א מין יודען, וועגען וועלכע עס איז בעסער נישט צו דערמאנען. מאנילע מיט איהר גרויסען קריזיס־האפען, וואו עס שטייט די עסקאדרע פונ'ם ווייטען מזרח'שען אמעריקאנישען פלאט מיט איהר גרויסער צאהל מאטראסען און מיליטער לייט, בעאמטע און רייכע לעב־יונגען פון אלע ראסען שטעלט מיט זיך פאר פון שטענדיג אן א גוטע געסט פאר די טמאים און פרויען־הענדלער.

אין מאנילע קען מען נאך געפינען צווישען די אינהאבער פון די הייזער און הייזלעך מיט די אראבגעלאזענע שטארען און רויטע פענסטערלעך — געצייליטע „פעטערס" און „מומעס" וואס יעדער דעם ספעציפישען אונטערוועלט־אקצענט און לעקסיקאן פון אדעסער מאלדאוואנקע, ווארשאווער גענשע א. א. וו. די דאזיגע טמאים ווערען אבער וואס ווייטער ווייניגער אין צאהל און ארויסגעשטויסען מחוץ למחנה. אפט טרעפט, אז אזא איינער וויל אויסקויפען זיינע יחוס פאר די פיל צענדליגער יאהרען און קומט ארויס מיט א פארשלאג צו געבען עטליכע טויזענד דאלאר אויף דער אדער יענער אינסטיטוציע אין כארבין אדער שאנכאי — ווערט דער פארשלאג אפגעווארפען און צייטענוויז אפילו נישט בעטראכט. נישט לאנג האט די פערוואלטונג פון ביי־געבויטען יודישען שפיטאל אין כארבין בעקומען א פארשלאג פון 10 טויזענד דאלאר פון איינעם פון די אלטע טמאים פון יאפאן, בתנאי מען זאל שטעלען א טאוועל אינ'ם לאקאל פונ'ם שפיטאל צום אנדענק פון זיין פערשטארבענער פרוי, נישט קוקענדיג אויפ'ן שווערען געלד־מאנגעל אין כארבין, איז דער פארשלאג באלד אבגעווארפען געווארען.

מ. ליטאי

גאנץ לאנדאן רעדט
פון דעם רעקארד־פראגראם
פון דעם פרעהליכסטען און בילינגסטען
קאבארעט
„TABARIN"
נארוטאוויטשא 20.
פון 5—9 א FIVE
און פון 10 ביז אין דער פריה
קאבארעט־
דאנסינג
רעדוצירטע פרייזען!

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
דאפעלטער פראגראם!
די ערגסטע פרוי זינגט די שענסטע לידלעך
— I. —
„די גרויסע זינדיגערין"
אין די הויפטראלען:
Claudette Colbert
Ricardo Cortez און
— II —
דאס שעהנע ווערק
„Dixiana"
אין דער הויפט־ראלע: Bebe Daniels
אנהייב 4 נ"מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

דייטש־יודישער פראפעסאר אלס היטלער־אגענט אין ליטא

קאוונע (־יט"א) קיין קאוונע איז געקומען מיט עטליכע טעג צוריק דער דייטש־יודישער פראפ. קאהען מיט א מיסיע פון דער דייטשער רעגירונג צו ווירקען אויף די קאוונער יודישע סוחרים, זיי זאלען אויפהערען באיקאטירען דייטשע סחורות. זיין הויפט־טענה איז געווען בעת די געשפרעכען מיט די יודישע סוחרים, אז צו יודען איז מען טאקע אין דייטשלאנד נישט איבעריג פריינדליך, אבער דאס איז ריכטיג נאר בנוגע דער אינטעליגענץ און לינק געשטימטע. וואס שייך אבער יודען, וואס זענען פערטרעטען אין האנדעל, טשעפעט מען זיי כלומרשט נישט, און זיי פיהרען זייערע געשעפטען ווי פריהער.

דערביי האט ער געגעבען אנצוהערעניש־וויזע וועגען גרויסע הנחות, אויב מען וועט מאכען גרעסערע בעשטעלונגען ביי דייטשע פירמעס. ווען לענדיג זיך איבערצייגען אויף ווי ווייט איהם איז געלונגען צו געווינען אויף זיין צד די קאוונער יודישע סוחרים, האט ער ארויסגעשיקט א גרעסערע צאהל איינלאדונגען צו קומען אויף א קאמערציעלער בעראטונג צו איהם אין האטעל. קיין איינער פון די איינגעלאדענע איז אבער נישט געקומען. אויף אזא אופן איז פראפ. קאהען אוועקגעפאהרען צוריק אין בערלין מיט לעדיגע הענד.

אינטערעסאנט, אז פראפ. קאהען האט זיך ענטזאגט צו געבען אן אינטערוויו פאר א יודישער צייטונג.

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנק.
צענטעליאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס־שטונדען 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערע ווארטע־זאל

דער אריער־פאראגראף

ר. איזראעל

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

66

בעהמע האט דערפיהלט, אז דער אונבעקאנטער בעזיצט אזא קראפט, וועלכע ער וועט זיך בשום אופן נישט קענען אקעגענשטעלען. בעהמע האט זיך גלייך פארגעשטעלט, אז א ווידערשטאנד האט קיין שום זין נישט, ער מוז זיך דעצידירען: אדער אויספיהרען דעם פארלאנג פון דעם אונבעקאנטען אדער זיין דעצידירט און פאלען אלס קרבן. בעהמע האט ווייטער פערשטאנען, אז אונטערשרייבען דעם פארלאנגטען דאקומענט איז אויך גלייך מיט זיין טויט, ווייל ווי אזוי וועט ער זיך שפעטער פערטיידיגען, ער וועט זיך נישט קענען פערטיידיגען אפילו מיט דעם, אז געגען איהם איז אנגעוואנדעט געווארען אזא שרעקליכער טעראר, א גאנצמאן האט ביי קיין שום טעראר נישט געקאנט אונטערשרייבען אזא שענדליכען דאקומענט, איבעריגענס איז בעהמע געווען איבערצייגט, אז דער דאזיגער אומבעקאנטער מאז שטעהט אין ענגען קאנטאקט מיט העלען און פריצי און זיי ביידע קענען דאך זיין עדות, אז זיי העלען דאס טון. געגען איהם, ער וועט געשטעמפעלט ווערען אלס ליגנער, אלס אינטריגאנט און ער וועט זיין פערלוירען, זיין קאריערע וועט זיין פערענדיגט.

פיל צייט איבערצוטראכטען האט בעהמע נישט געהאט, דער געהיימנישפולער מאן האט זיך אנגעהויבען צו דענערווירען, בעהמע האט גענומען די פעדער אין האנד אריין

— איך וועל שרייבען דאסזעלבע וואס איהר פערלאנגט נאר לויט אן אנדער נוסח, האט זיך בעהמע געפרובט ארויסצודרעהען פון דער קלעם.

— קיין איין איינציג ווארט, קיין איין איינציג אות זאל דא נישט געענדערט ווערען האט דער מאן ענטגילטיג געזאגט

בעהמע האט געשריבען, ביים שרייבען ווארט, וואס ער האט אויפגעשריבען האט איהם געשטאכען גרויסע טראפענס בלוט פון הארץ, ער האט זיך נאך אלץ געטרייסט דערמיט, אז ער וועט דאס נישט אונטערשרייבען, אז ביז דעמאלט ווען ער וועט פערענדיגען דאס שרייבען וועט געשעהען עפעס א נס, וועלכער וועט איהם אפראטעווען פון דער גרויסער צרה אין וועלכער ער האט זיך געפונען אין איצטיגען מאמענט, דער מאן אין דער מאסקע האט נאכגעפאלגט יעדעס ווארט, וועלכעס איז געשריבען געווארען דורך בעהמען

— די צייט איז קורץ, דער זייגער איז באלד עלף, האט דער מאן אין דער מאסקע אנגעהויבען צו רעדען מיט א געהיימנישפולער שטים. פונקט 11 א זייגער, טאר איך זיך שוין נישט מעהר דא געפינען אייגט זיך צו הער לייטענאנט בעהמע

פאר דער דאזיגער שטים, האט בעהמע זיך, וויבער שטארק דערשראקען די שטים איז געווען עפעס אזוי שרעקליך, אזוי מורא'דיג, אז דוכט זיך קיין מענש אין דער וועלט וואלט זיך איהר נישט געקענט אקעגענשטעלען און בלייבען גלייכגילטיג צו איהר.

— איך... איך שרייב... האב בעהמע געזאגט

— מאכט אלזא שנעלער, ווייל א חוץ דעם וואס איך וועל שוין בעזיצען דעם דאקומענט, וועט איהר מיר טון א פערזענליכע טובה, 11 א זייגער... 11 א זייגער...

דער ענין איז געווארען וואס אמאל שרעקליכער און געהיימנישפולער.

— וואס איז דאס פארא 11 א זייגער, האט בעהמע זיך געטראכט, וואס טוט זיך דא? צי חלום איך נישט? צי קומט דאס אלץ פאר אויף דער וואהר?

בעהמע האט געענדיגט דאס שרייבען און זיך אויף א מינוט אפגעשטעלט

— אונטערשרייבען, אונטערשרייבען, דער זייגער וועט באלד אויסשלאגען 11

בעהמע האט אנגעהויבען צו ציטערען. איהם האט ארומגענומען אזא מורא, אז ער וואלט שוין בעסער געוואלט, אז דער אומבעקאנטער זאל איהם דערשיסען אדער ער זאל פערשווינדען פון דאנען וואס שנעלער

— פארוואס האט דער אונבעקאנטער אזוי מורא פאר דער עלפטער שעה, אפשר זאל ער פערשלעפען ביז נאך 11 און דאס וועט איהם ראטעווען, אויב דער מאן אין דער מאסקע האט אזוי מורא דערפאר.

א בליק פון דעם אומבעקאנטענס גלאנצענדיגע אויגען האט איהם אויסגעניכטערט, ער האט אונטערגעשריבען אזוי נערוועזיש, אז ער האט דערביי צובראכען די פעדער, דער מאן האט געקוקט אויפ'ן זייגער און אויך בעהמען, ער האט שנעל געכאפט דאס פאפיר, דאן אריינגעלעגט די צוויי רעוואלווערס וועלכע זענען געלעגען אויפ'ן טיש אין טאש אריין און הינטערוויילעכץ, כדי נישט אראבצולאזען קיין אויג פון בעהמען אנגעהויבען ארויסצוגעהען פון צימער, דאס איז אפילו געווען איבעריג, ווייל בעהמען, ווען ער וואלט אפילו געוואלט, וואלט ער אויך נישט געקענט נאכיאגען דעם אומבעקאנטען, ער איז געווען אזוי אפגעשוואכט, אז ער האט געפיהלט, אז יעדען אויגענבליק וועט ער פערלירען דעם בעוואוסטזיין, ער האט זיך אנגעגאסען א גלאז וויין, וועלכער איז געשטאנען אויפ'ן טיש און עס אויסגעטרונקען ביז'ן דנא, דאס האט איהם דערמונטערט און ווען ער האט געפרובט זיך ארומצוקוקען, וואו דער מאן מיט דער מאסקע געפינט זיך, האט ער איהם מעהר נישט געזעהן, ער איז צוגעלאפען צו דער טיר, אראפגעלאפען די טרעפ, אבער אומזיסט, דער אונבעקאנטער איז נישט מעהר געווען, בעהמע האט אנגעהויבען צו רופען דעם אלטען דינער זיינעם, אבער קיינער האט זיך נישט אנגערופען, ביים אריינגאנג פון דער גאס, האט זיך בעהמע אבער אנגעשטויסען אויף דעם ליגענדען קערפער פון דעם דינער, ער האט איהם אנגעהויבען צו וועקען, יענער האט זיך נישט אנגערופען, מיט זיין גאנצען כוח האט איהם בעהמע דערשלעפט אין צימער אריין, דער אלטער איז אלץ געשלאפען

אין דעם מאמענט האט דער זייגער געשלאגען 11. בעהמע איז געווען אזוי סוגעסטירט פון דער ציפער 11, אז ער איז שטעהן געבליבען ביז דער זייגער האט אויסגעשלאגען די 11 קלאנגען, ווי באלד דאס איז געשעהען, איז פלוצלינג פערלאשען געווארען די ליכט אינגאנצען הויז, בעהמע האט אנגעהויבען היסטעריש צו שרייען פאר שרעק,

(פארטזעצונג קומט)

די ביליגסטע קוועלע פון
מענער=היטען
אין גרעסטען אויסוואהל פון אלע פארבען און פאסאנען, איז צו בעקומען און בעוואוסטען הוט-ווארשטאט פון
ר. שווארצבערג
6טער שערפיען=גאס № 30
רעפאראטורען ווערען פינקטליך און גוט אויסגעפיהרט אין אייגענעם ווארשטאט.

הײנט פרעזענטירען מיר
די נרויסע דראמע פון FOX
די וואהנזינגענאכט
LORETTE YOUNG אין דער הויפטראלע:
אויסערן פראגראם: קלאנג=צוגאבע פון פאראמאנט און כראניק פון P.A.T.

הײנט פרעזענטירען מיר אין
Zoo

קלאנג=קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr.
Szymon Grinberg
פילסודסקעגא 55
טעל. 168=58
נעמט אן פון 10 — 12 פרי
און פון 4.30 – 6.30 אוונט.

Dr. med.
LEON FUCHS
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף וואולטשאנסקא 65
(ריג אנדזשעיא) טעל. 172-44
נעמט אן פון 3—5 נאכמ.

כעמיש=באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
מ. שאץ
לאדז, פעטריקאווער 37
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א. א.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

קיין פאלעסטינא!
וועל איך מיטנעהמען איינעם פאר 1,250 זל. אלטמאן אל. 1 מציע 38. ערפאהרן טעגליך פון 10—1 נאכמ. א חוץ שבת.

צו פערקויפען א 16-ער קעטעל-מאשין אין גוטען צושטאנד. ה. ווייססער, בזשעזשינער 45. 1159

אבערלאק
זינגער'ס 3=פעדימדיגע
אנגעקומען ביי
SINGER i LACHMAN
Łódź, Aleksandryjska 2.
TEL. 246-73.

צו פערמיטען 3 צימער און קיך מיט בעקוועהמליכקייט, פראנט, 2-טער שטאק, קילינסקיעגא 116. צו ערפאהרן טעל. 204-64 פון 2—3 נאכמ. 1161

פרויען און מענער ווערען געזוכט צו פערקויפען אויף ראטעס א קאלאניאל ארטיקעל פון ערשטען נעברויך. געווי בערטע פערדינסטען. „Altin“, פיעטרי קאווער 66, לינקע אפיציע, 2. איינגאנג

ראטעוועט אייער געזונד!!!
קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.
דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקן-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינד-זוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען. אויף זשילאקעס — גומי=זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס.
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל=ארטאפעדיע
Spec. Ortop. **O. Petrykiewicz** אויס לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 177=09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף.
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק=בריף
(אין זגערזש אויף סלאוואצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

שייטלען
מיט פאריזער שרינדן און פערטיגע שייטלען ווערען פרשטעלט. און רעיעל אויסגעפיהרט
ביי קערש, סקווערא 15
שלאסעריי=ארבייטען.
ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבייטונגען, מא-שינען-מיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

קאנקורענץ!

צוליב קריזיס זענען די פרייזען געווארען בעדייטענד פערקלענערט אין מיין פריזיער-אנשטאלט פאר דאמען און הערען
מ. קופקא, לאדז
פאלודניאווא 12 (ריג פילסודסקיעגא) טעל. 149-40

מענער-סאלאן:		דאמען=סאלאן:	
ראזירן מיט קאלאנסקע	15 גר.	שערען	40 גר.
שערען	30 גר.	שערען שילערינס	25 גר.
שערען און ראזירען	40 גר.	אנדולאציע	80 גר.
שערען א יונגעל	20 גר.	אנדולאציע מיט שערען	1 זל.
קאפ-וואשען	20 גר.	וואסער-אנדולאציע	
מאסאזש	20 גר.	מיט קאפ-וואשען	1.50 זל.
א חוץ פרייטאג און שבת		מאניקור 30 גר. שבת	40 גר.

בעמערקונג: פרייטאג, שבת און יום-טוב זענען די פרייזען פון ראזירען 20 גר. שערען 40 גר. אין דאמען-סאלאן זענען די פרייזען פרייטאג, שבת און יום-טוב אזויאס געהעכערט.
דער דאמען- און הערען - סאלאן ווערט געפיהרט דורך די בעסטע פאכמענישע קרעפטען.
אנשטענדיגע בעדינונג! ביטע קומט און איבערצייגט אייך.

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס אָרדינירען די דאקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129=45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

לעטשניצע „OMEGA“
פון דאקט. ירים-ספעציאליסטען
גלובנא 9, טעל. 142-42
ס'ווערט אנגענומען אויפ'ן ארט, וויזיטען אין דער שטאט. נאכט-הילף, ערצטליכע אנאליזען. קווארץ=לאמפ, רענטגען, דיאטערמיע.
בעראטונג 3 זל.

Dr. **L. Suchowczycki**
כירורג
נעהמט אן פריוואט
זגערזשער 1 (איינגאנג אלטער מארק 15)
טעל. 123-47. נעהמט אן פון 6—8 אוו.
לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעצ. פאר אינערליכע קראנקהייטען
צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15
נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט.

DYREKCJA
Kolei Elektrycznej Łódzkiej,
Spółki Akcyjnej,

podaje niniejszem do wiadomości, że z dniem 1-go kwietnia 1934 roku ceny biletów terminowych zostaną obniżone w następujący sposób:

I. Bilety normalne imienne:

a) miesięczne ze Zł. 30.— na Zł. 22.50
b) kwartalne „ „ 85.— „ „ 65.—

wobec czego skasowana zostanie jednocześnie sprzedaż biletów ulgowych za pośrednictwem różnych instytucyj, zrzeszeń i związków.

II. Bilety ulgowe imienne — wyłącznie dla wojskowych w stanie czynnym oraz dla urzędników państwowych i komunalnych, które te bilety wydawane będą tylko za okazaniem urzędowych legitymacyj:

a) miesięczne ze Zł. 20.— na Zł. 17.50
b) kwartalne „ „ 57.— „ „ 50.—

Sprzedaż biletów normalnych (kat. I) odbywać się będzie w Kasie Kolei Elektrycznej Łódzkiej, Sp. Akc. w Łodzi przy ul. Tramwajowej No. 6, oraz w biurze Wagons Lits-Cook w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej No. 64, zaś biletów ulgowych (kat. II) — wyłącznie w Kasie Spółki.

Sprzedaż biletów bezimiennych została skasowana.

זיכערע הילף און א רפואה!
אהן אפעראציע, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, ביי מענער, פרויען און קינדער. אלערארט קאליקעס פון גוף, הויקערס אהן פיס און הענד.

ברוכליידענדע פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם פיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעלע געמאכטע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט היילען שנעל און בעזונדער; זיכער דעם שטערקסטען און פערעלטערטסטען ברוך, אויף פאר הויקערס, ליימונגען (ביין-שווינדזוכט) ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטפיס, קינסטליכע געמאכטע פיס און הענט, ווי אויך ספעציעלע ארטאפעדישע באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציע.

אכטונג! זייט דעם 1-טען אקטאבער 1933 ווערדען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט / 30-יעהריגע פראקטיק און פולע גאראנטיע! ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.
איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.
ערמעסיגטע פרייזען!
דאנקזאגונג.
זייט א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א ברוך, און קיין שום ברוך-פאס איז נישט אימשטאנד געווען זי איינצוהאלטען און מיר צו לינדערן מיינע שמערצען און פיין געווען פערצווייפעלט. הייגט א דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט ארטאפעד אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פראנט, פארטער, איז מיר דער ברוך ביסט בלויז געווארען איינגעהאלטען, נאר אינגאנצען אויסגעהיילט, פאר וועלכעס איך דריק אויס מיין הערצליכסטען דאנק.
(–) ל. סאלאמאנאוויטש, לאדז, זשידאווסקא 29. (9)

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.